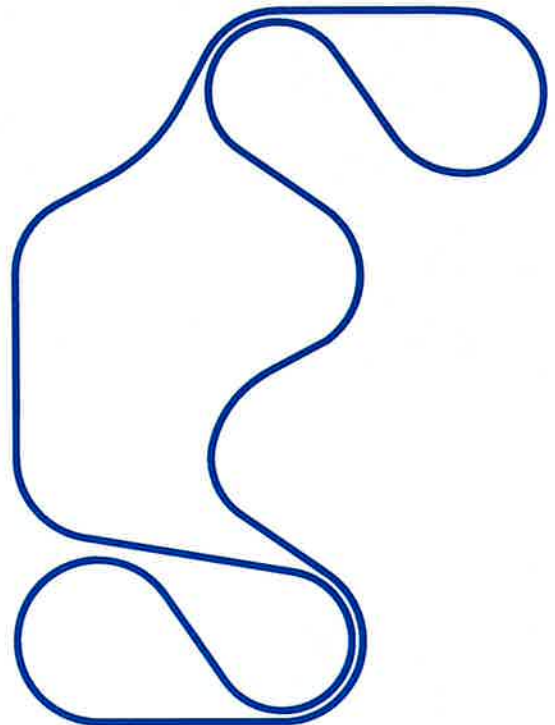
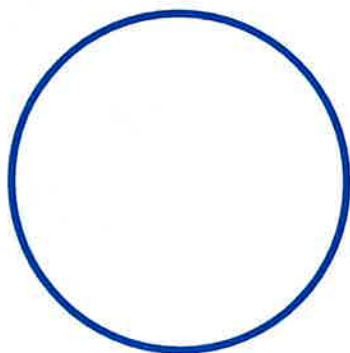

Załącznik do uchwały nr.....
Rady Miasta Płocka z dnia.....

Polityka Kulturalna Płocka do roku 2030

Wstęp _____ 4

Korelacje ze Strategią Zrównoważonego
Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku _____ 6

Część diagnostyczna

1. Osadzenie w dokumentach strategicznych _____ 13

2. Analiza trendów _____ 17

3. Dane statystyczne _____ 21

4. Sieć instytucji kultury w Płocku _____ 24

5. Współpraca międzynarodowa _____ 25

6. Opinie środowisk kultury _____ 27

7. Opinie mieszkańców _____ 32

8. Współpraca międzysektorowa _____ 40

9. Analiza SWOT _____ 43

Część strategiczna

1. Misja i wizja _____ 49

2. Główne kierunki działania _____ 51

3. Narzędzia i programy _____ 54

4. Zasady realizacji polityki kulturalnej _____ 60

5. Wskaźniki _____ 62

6. Ewaluacja i system monitorowania _____ 66

7. Zarządzanie polityką kulturalną _____ 68

Wstęp

Płock jest miastem o unikalnej tożsamości. Żywym organizmem, który nieustannie się rozwija, zmienia i adaptuje. Miejscem, które łączy w sobie zjawiska o historycznym wymiarze z ludzką skalą, w której życie miasta jest namacalne, widoczne i pozostaje indywidualną relacją. Mieszkańcy Płocka, poprzez swoje sukcesy, ambicje, działania, mają wpływ na kształtowanie wspólnej przestrzeni, tożsamości i więzi międzyludzkich.

Płock, jak każde miasto, wyrasta ze swojej historii, dziedzictwa naturalnego i kulturowego, handlowego i przemysłowego, a także obecnych możliwości społeczno-gospodarczych. Procesy i siły kształtujące lokalny fenomen tworzą opis miasta-archetypu – ulokowanego na wzniesieniu obronnym nad największą polską rzeką. Przez stulecia korzysta z tego wyjątkowego założenia – z Wisłą jako kluczowym szlakiem komunikacyjnym, transportowym i handlowym oraz Wzgórzem Tumskim jako naturalnym kandydatem na siedzibę władców. Wodą i lądem przybywali do Płocka twórcy jego statusu, zamożności i potęgi. Zmieniające się miasto witało możnych, duchownych, szlachtę, rzemieślników, chłopów oraz kupców. Rosło wraz z nimi i duchem czasów, zostawiając w swojej tkance ślady potrzeb, aspiracji i zwyczajów tych różnorodnych, a jednak współistniejących grup.

Znaleźli też drogę do Płocka i mniej mu życzliwi – potrzeby, aspiracje oraz zwyczaje mieszkańców innych miejsc sprowadziły pod Wzgórze Tumskie walki i klęski wojenne, najazdy i rabunki. Słabł i malał Płock pod naporem najazdów, pożarów, epidemii czy wreszcie politycznej konkurencji. A jednak nigdy nie stracił zdolności do przystosowania się i ewolucji, kiedy to mieszkańcy, niezależnie od zmieniających się okoliczności, wykorzystywali dostępne zasoby. Rozwijali swoje miasto, współtworząc bez końca miejsce, które, zanurzone w historii, patrzyło jednocześnie w przyszłość z odwagą i determinacją.

Miasto nie jest skomplikowanym urządzeniem, działającym według ustalonego schematu. Miasto to raczej „żywa” struktura, a stresory środowiskowe, społeczne i gospodarcze, którym podlega, są dla niego

informacjami – mogą być „przeżywane” jako wskazówki do zmian i okazja do wzmocnienia. Ekosystem, w którym przyczyny niektórych procesów są trudne do odkrycia, a arbitralne zmiany mogą zakłócić jego działanie.

Tak działa złożony organizm, adaptujący się do nowych warunków. Współczesne tempo i skala otaczających wyzwań utrudnia dostrzeżenie, że kultura jest kluczowym elementem procesu „miastotwórstwa”. Wehikułem, który umożliwia budowanie kapitału społecznego, łącząc przestrzenie i zjawiska na pozór odległe i niezależne. Tym, co spaja, co tworzy wspólnotę. Miejscem (od psł. *město), w którym przeżywamy doświadczenia, nabywamy kompetencje życiowe i społeczne, a wreszcie aktywnie wyrażamy siebie.

Korzystając z koncepcji kapitału społecznego Roberta Putnama, łatwo wykazać, że sieć powiązań miasta z otoczeniem, budowanie norm i zaufania między ludźmi oraz uświadomienie wzajemnych współzależności jest podstawowym układem odniesienia dla życia w dużej i różnorodnej grupie. Oddolną, dynamiczną siłą, która jest w stanie sprostać niepewności. Putnam podkreśla, że kapitał społeczny jest niezbędny do osiągnięcia wielu celów społecznych, takich jak poprawa edukacji, zwiększenie bezpieczeństwa czy promowanie zdrowia publicznego. W kontekście fenomenu miasta zaś – może przyczynić się do naturalnego zintegrowania społeczności, zaangażowania i uczestnictwa mieszkańców w jego rozwoju. Kapitał społeczny powstaje i jest utrzymywany przez wspólne rozwiązywanie problemów – np. w różnych formach aktywności społecznej, takich jak wolontariat, uczestnictwo w organizacjach społecznych czy działaniach lokalnych. Z tej perspektywy kultura i sztuka powinny odgrywać kluczową rolę, tworząc przestrzeń do spotkań, wymiany myśli i budowania wspólnoty. W kontekście polityki kulturalnej Płocka teoria Putnama podkreśla znaczenie aktywności kulturalnych i artystycznych dla promowania zaangażowania społecznego.

Prezentowany dokument porządkuje wiedzę o sektorze kultury i proponuje obszary koncentracji działań, a także odzwierciedla i docenia niewątpliwe osiągnięcia miasta Płocka, jego mieszkańców oraz pracowników instytucji i animatorów w dziedzinie aktywności kulturalnych. Imponujące jest ogromne zaangażowanie, wiara w sens i skuteczność działań na polu kultury oraz gotowość do

długofalowego inwestowania w ten sektor. Działania, zarówno duże, jak i te codzienne, już teraz robią ogromne wrażenie – każdy festiwal, wystawa, koncert czy spektakl świadczy o witalności kulturalnej Płocka, o pasji i determinacji jego mieszkańców. Polityka kulturalna jest wyrazem uznania dla całej tej pracy i wyrazem wiary w pragnienie, a zarazem możliwość, by uczynić Płock jeszcze bardziej kreatywnym, innowacyjnym i inspirującym miejscem do życia.

W założeniu niniejszego dokumentu Płock ma być miejscem, w którym kultura jest widoczną i gościnną przestrzenią oraz architekturą tworzenia więzi między ludźmi, promowania dialogu i współpracy. Miejscem, w którym każdy mieszkaniec ma możliwość uczestniczenia w życiu kulturalnym. Miastem, gdzie kultura jest siłą napędową rozwoju i jest za to doceniana i wzmacniana. Miejscem, które poprzez swoje unikalne cechy, doświadczalną obecność i gościnność, staje się podmiotem – partnerem dialogującym z mieszkańcami i odwiedzającymi, wspierającym ich dążenia i marzenia. Z takim zjawiskiem, pulsującym rytmem życia i kultury, które przyjmuje, inspiruje i angażuje rozmawia się jak z przyjacielem. W takiej perspektywie Płock:

- **jest** ogromnym potencjałem, który można wykorzystać do stworzenia dynamicznego, kreatywnego i otwartego miasta,
- **jest** dumny ze swojej historii i dziedzictwa, ale jednocześnie patrzy z ciekawością i optymizmem na nowe możliwości, czekające w przyszłości
- **jest** miejscem, z którym chcemy żyć.

Korelacje ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku

Płock stoi przed wyjątkową szansą, która pozwoli mu na dalszy rozwój, a także na wzmocnienie swojej tożsamości i zwiększenie atrakcyjności dla mieszkańców, turystów i inwestorów. Ta szansa to kultura – uniwersalne narzędzie, które może przyczynić się do realizacji najważniejszych celów strategicznych miasta. Kultura jest nośnikiem charakterystycznych elementów miasta – jego historii, społeczności, gospodarki oraz przestrzeni. Jest substancją kolorową i różnorodną,

odzwierciedla różne aspekty życia miasta, a jednocześnie zachowuje spójność, tworząc jego jednolity obraz.

Kultura może być siłą napędową społeczności, budując więzi między mieszkańcami i zwiększając ich zaangażowanie w życie miasta. Może być motorem gospodarki, przyciągając inwestorów i turystów, tworząc nowe miejsca pracy i wspierając rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Może być narzędziem kształtowania przestrzeni miejskiej, kreując atrakcyjne miejsca do życia, pracy i rekreacji. Ale kultura to nie tylko narzędzie. To także wartość sama w sobie, element tożsamości miasta, który powinien być pielęgnowany i rozwijany. Kultura to dziedzictwo, które należy zachować dla przyszłych pokoleń, ale także źródło innowacji i kreatywności, które może przyczynić się do tworzenia przyszłości miasta.

W tym kontekście polityka kulturalna miasta Płocka powinna być integralną częścią jego strategii rozwoju. Powinna być koncepcją, która wykorzystuje potencjał kultury do realizacji celów strategicznych miasta, wspierając jego misję, wizję i cele strategiczne, ale także projektem, który dba o rozwój kultury jako wartości i elementu tożsamości miasta.

Za stosowne uznano wskazanie, już na początku prac, kluczowych elementów „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku”, które powinna adresować polityka kulturalna. Pogrupowano je w trzy obszary rozwojowe: społeczny, gospodarczy i przestrzenny.

Obszar społeczny:

Polityka kulturalna powinna wspierać cele strategiczne:

2.1. („Innowacyjna edukacja”) przez promowanie i włączanie sztuki i kultury do programów edukacyjnych. Może to obejmować:

- wprowadzenie programów edukacyjnych skupiających się na kreatywności, innowacyjności i umiejętnościach krytycznego myślenia, które są niezbędne w dzisiejszym dynamicznie zmieniającym się świecie;

- współpracę z placówkami edukacyjnymi i lokalnymi artystami w celu stworzenia programów, które łączą naukę i sztukę, np. warsztaty, wystawy, projekty badawcze;
- promowanie przedsiębiorczości poprzez programy edukacyjne, skupiające się na kreatywnych przemysłach, takich jak design, muzyka, film, sztuki wizualne itp.

2.2. („Wzmocnienie pozycji i znaczenia gospodarczego szkolnictwa wyższego”) przez:

- współpracę z lokalnymi uczelniami wyższymi w celu stworzenia programów oraz inicjatyw, które łączą naukę, technologię i sztukę; może to obejmować wspólne projekty badawcze, warsztaty, konferencje, a nawet nowe kierunki studiów;
- wspieranie twórczości studenckiej i akademickiej poprzez organizowanie wystaw, konkursów, festiwali i innych wydarzeń kulturalnych;
- wspieranie współpracy między uczelniami a lokalnymi firmami i instytucjami kultury, co może prowadzić do powstania nowych miejsc pracy, praktyk i staży dla studentów i absolwentów.

Polityka kulturalna powinna przyczynić się do realizacji celu strategicznego 3.1. („Wzmacnianie aktywności społecznej pŁocczan”) przez:

- promowanie uczestnictwa w kulturze: organizowanie i promowanie różnorodnych wydarzeń kulturalnych, takich jak festiwale, wystawy, koncerty, warsztaty; uczestnictwo w kulturze zwiększa poczucie przynależności do społeczności, a także umożliwia mieszkańcom wyrażanie swojej tożsamości i wartości;
- wspieranie inicjatyw społecznościowych: polityka kulturalna wspiera lokalne inicjatywy społecznościowe związane z kulturą: projekty artystyczne, grupy teatralne, kluby filmowe, zespoły muzyczne itp.; wzmacnianie takich inicjatyw może zwiększyć zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne i kulturalne miasta;
- edukację kulturalną: organizowanie programów edukacyjnych związanych z kulturą, takich jak warsztaty, kursy, wykłady,

pomaga mieszkańcom rozwijać swoje umiejętności i zrozumienie kultury; edukacja kulturalna zwiększa świadomość i szacunek dla różnorodności kulturowej;

- tworzenie przestrzeni dla interakcji społecznej: polityka kulturalna może obejmować tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających interakcji społecznej, takich jak centra kultury, parki, place, które służą jako miejsca spotkań i wymiany kulturalnej;
- wspieranie wolontariatu: polityka kulturalna promuje i wspiera wolontariat w sektorze kultury, co może zwiększyć zaangażowanie społeczne mieszkańców.

Polityka kulturalna powinna również wspierać cel strategiczny 3.4. („Uatrakcyjnienie oferty kulturalnej”) przez:

- rozwój i promocję wydarzeń kulturalnych: organizowanie i promowanie różnorodnych wydarzeń kulturalnych, takich jak festiwale, wystawy, koncerty, warsztaty, przyciąga zarówno mieszkańców, jak i turystów; można to zrobić poprzez tworzenie atrakcyjnego kalendarza wydarzeń kulturalnych, który uwzględni różne grupy odbiorców i zainteresowania;
- wsparcie dla lokalnych artystów i twórców: polityka kulturalna obejmuje wsparcie dla lokalnych artystów i twórców poprzez udostępnianie przestrzeni wystawienniczych, organizowanie konkursów artystycznych, udzielanie grantów i stypendiów, a także promowanie ich pracy na lokalnym, krajowym i międzynarodowym poziomie;
- tworzenie i rozwijanie instytucji kultury: inwestowanie w rozwój oraz modernizację instytucji kultury (także w powstawanie nowych), takich jak muzea, galerie, teatry, biblioteki, a także orkiestry symfoniczne i chóry przyczynia się do uatrakcyjnienia oferty kulturalnej miasta; może to obejmować modyfikację zastanej infrastruktury lub utworzenie jej według zidentyfikowanych potrzeb, jak w przypadku wielofunkcyjnej sali koncertowej;
- promocję dziedzictwa kulturowego: polityka kulturalna obejmuje działania na rzecz zachowania i promocji dziedzictwa kulturowego miasta, takie jak renowacja zabytków, tworzenie ścieżek turystycznych, organizowanie wydarzeń związanych z lokalnym dziedzictwem.

Obszar gospodarczy

Polityka kulturalna Płocka ma potencjał do stania się znaczącym elementem ożywienia gospodarczego miasta, wspierając cele strategiczne związane z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy oraz proinwestycyjnej polityki gospodarczej.

Polityka kulturalna może przyczynić się do realizacji celu strategicznego 2.3. („Rozwój gospodarki opartej na wiedzy”) przez:

- promowanie kultury jako sektora twórczego i innowacyjnego: Płock, z bogatą historią i dziedzictwem kulturowym, może stać się centrum kreatywności i innowacji. Wspieranie lokalnych artystów, organizacja festiwali, tworzenie przestrzeni dla twórców (np. centra kultury, przestrzenie coworkingowe dla artystów) przyczyniają się do rozwoju gospodarki kreatywnej. Przykładowo, stworzenie inkubatora kultury miałyby na celu wspieranie młodych twórców i start-upów związanych z sektorem kultury;
- wsparcie edukacji i rozwoju zawodowego: sprzyjanie edukacji kulturalnej i twórczości przyczynia się do rozwoju umiejętności i kwalifikacji, które są kluczowe dla współczesnej gospodarki. Przykładowa inicjatywa, akademia sztuk i przedsiębiorczości, miałyby na celu łączenie nauki o sztuce z umiejętnościami biznesowymi, przygotowując młodzież do kariery w dynamicznie rozwijającym się sektorze kultury.

Polityka kulturalna może również wspierać cel strategiczny 2.4. („Prowadzenie proinwestycyjnej polityki gospodarczej wspierającej tworzenie nowych miejsc pracy oraz rozwój przedsiębiorczości mieszkańców”) przez:

- promowanie sektora kultury jako atrakcyjnego dla inwestorów: organizacja dużych wydarzeń kulturalnych, takich jak festiwale muzyczne, targi sztuki czy wystawy historyczne, przyciąga turystów i inwestorów. Płock, zlokalizowany nad Wisłą, powinien wykorzystać swoje unikalne położenie, aby stać się centrum turystyki kulturalnej w regionie. Na przykład: rozwój projektu bulwaru kultury wzdłuż rzeki miałyby za zadanie połączyć atrakcje turystyczne, gastronomiczne i kulturalne, tworząc urozmaiconą przestrzeń do eksploracji i spędzania czasu dla mieszkańców i turystów;

ożywianie współpracy z lokalnym biznesem: polityka kulturalna powinna również wspierać lokalne przedsiębiorstwa poprzez tworzenie partnerstw i inicjatyw, które łączą kulturę i biznes. Na przykład: program poświęcony rozwojowi kreatywnego biznesu „Płock – Miasto Kreatywnego Biznesu” mógłby promować współpracę między artystami a lokalnymi firmami, tworząc produkty i usługi oparte na innowacjach, np. w zakresie ekologii albo ładu pracowniczego oraz przestrzennego.

Obszar przestrzenny

Polityka kulturalna może przyczynić się do realizacji celu strategicznego 3.2. („Rozwój miejsc rekreacji i wykorzystanie potencjału turystycznego”) przez wykorzystanie kultury do tworzenia atrakcyjnych przestrzeni publicznych. Instalacje artystyczne, murale czy festiwale uliczne mogą przyczynić się do ożywienia przestrzeni publicznych i zwiększenia atrakcyjności miasta dla mieszkańców i turystów.

Polityka kulturalna może wspierać cel strategiczny 3.5. („Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta”) przez wykorzystanie kultury jako narzędzia rewitalizacji. Tworzenie centrów kultury czy organizacja wydarzeń kulturalnych w zdegradowanych obszarach miasta może przyczynić się do ich społeczno-gospodarczego ożywienia.

Podsumowując, polityka kulturalna może znacząco wesprzeć realizację strategii rozwoju miasta Płocka, zarówno przez bezpośrednie wpływanie na rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny, jak i poprzez tworzenie atrakcyjnego wizerunku miasta, który przyciąga mieszkańców, turystów i inwestorów. Kultura jest uniwersalnym narzędziem, które może przyczynić się do realizacji różnorodnych celów strategicznych, od budowania społeczności i promowania aktywności społecznej, przez wspieranie innowacji i gospodarki opartej na wiedzy, po tworzenie atrakcyjnej przestrzeni miejskiej i rewitalizację zdegradowanych obszarów.

Część diagnostyczna

1. Osadzenie w dokumentach strategicznych

Opracowanie Polityki Kulturalnej Miasta wynika wprost z zapisów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku¹ [Dalej: SZRMP 2030] i pełni rolę dokumentu strategicznego, określającego możliwości i formy realizacji głównych zadań w obszarze kultury.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Zadania postawione polityce kulturalnej w miejskiej strategii rozwoju należy rozpatrywać w kontekście ogólnokrajowym. Ten zaś kształtowany jest przede wszystkim przez Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030² (dalej KSRR). W dokumencie tym rolę kultury powiązano mocno z rozwojem kapitału społecznego i rozwojem społeczno-gospodarczym. Wskazano także kulturę jako czynnik wspierający integrację społeczności lokalnej przez znaczenie kultury dla kreowania przestrzeni dialogu i spotkania mieszkańców (odwołując się do koncepcji „trzecich miejsc”³).

W KSRR wprost wskazano także wartości, jakie wsparcie kultury ma dla polityki rozwoju: „kooperację, kreatywność, komunikację (społeczną), powstawanie oddolnych inicjatyw, kreowanie lokalnych liderów, wzmacnianie integracji społecznej”⁴. Wszystkie te elementy powinny posłużyć do wyznaczenia ram polityki kulturalnej miasta, ale także powiązania jej z innymi obszarami polityki miejskiej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (dalej SRKS)

SRKS stanowi główny dokument strategiczny na poziomie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i, choć nie ma

1 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku, Dokument przyjęty uchwałą Nr 810/XLIX/2018 Rady Miasta Płocka z dnia 28 czerwca 2018 roku, <http://dane.plock.eu/bip//dane/uchwaly/xlix/810.pdf> [dostęp: 14.04.2023].

2 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, Warszawa, 2019.

3 por. Oldenburg Ray, *The Great Good Place: Cafes, Coffee Shops, Community Centers, Beauty Parlors, General Stores, Bars, Hangouts, and How They Get You Through the Day*, Paragon House, New York 1989.

4 KSRR, s. 53

bezpośredniego przełożenia na dokumenty strategiczne samorządów, jego powiązanie ma charakter pośredni. SRKS stanowi bowiem punkt odniesienia do wszelkich programów dotacyjnych realizowanych przez MKiDN oraz narodowe instytucje kultury prowadzące działalność grantową.

Z perspektywy polityki kulturalnej ważne jest odniesienie do dwóch z trzech celów szczegółowych SRKS:

- Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich
- Cel szczegółowy 3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Trzeci z celów nie odwołuje się do kultury wprost, opiera się jednak na działaniach na rzecz aktywności obywatelskiej i de facto obejmuje działania ukierunkowane na rozwój organizacji pozarządowych i wzmacniania sektora obywatelskiego. W tym zakresie SRKS pozostaje spójna z KSRR.

Strategia Rozwoju Kultury w województwie mazowieckim na lata 2023-27 (dalej SRK)

Choć SRK jako dokument wojewódzki nie ma bezpośredniego przełożenia na polityki poszczególnych samorządów, ze względu na możliwość realizacji działań wpisujących się w jej założenia przez podmioty kultury z Płocka istotne wydaje się znalezienie obszarów konwergencji, stanowiących potencjalną przestrzeń do realizacji projektów mających potencjał wdrażania założeń obydwu dokumentów.

Działania wpisujące się w politykę kulturalną Płocka przede wszystkim można powiązać z Celem strategicznym B. Kultura blisko odbiorcy, we wszystkich trzech celach operacyjnych:

- B.1. Wzmacnianie kapitału kulturowego
- B.2. Niwelowanie barier uczestnictwa
- B.3. Wzmacnianie edukacji i animacji kulturowej

oraz Celem strategicznym C. Kultura buduje region, w szczególności w odniesieniu do dwóch celów operacyjnych:

- C.2. Ochrona i upowszechnianie materialnych i niematerialnych zasobów kultury regionu
- C.3. Kultura integruje.

Powiązanie kultury z założeniami SZRMP 2030

Zarysowany powyżej kontekst krajowy i regionalny pozwala na wskazanie, że w SZRMP 2030 aż 38 celów strategicznych odnosi się bezpośrednio do działań, które programowane powinny być w oparciu (lub w odniesieniu) do Polityki Kulturalnej Miasta. Dotyczy to zarówno działań w zakresie integracji społecznej i dialogu obywatelskiego, edukacji, budowania relacji w mieście (w tym międzysektorowych) i wykorzystywania tradycji oraz historii miasta do kształtowania procesów gospodarczych. Istotne jest także adaptowanie działań i zasobów instytucji publicznych ze sfery kultury do procesów zachodzących w sferze gospodarczej (w tym przemysłowego dziedzictwa i przyszłości miasta) oraz zmian demograficznych, które odnotowywane są jako istotne elementy strategiczne (zmiany struktury mieszkańców, suburbanizacja, współpraca z samorządami obszaru funkcjonalnego miasta, a także depopulacja i utrata niektórych funkcji w centrum). Ważnym elementem podkreślonym w Strategii jest przeobrażanie przestrzeni publicznych (w tym błękitno-zielonej infrastruktury). Należy podkreślić, że płockie instytucje kultury mają za sobą udział w projektach i wdrażanie rozwiązań istotnych dla tych procesów strategicznych.

Płocki Program Rewitalizacji

Ostatnim z dokumentów, których wdrożenie będzie miało bezpośrednio wpływ na warunki prowadzenia polityki kulturalnej, jest Płocki Program Rewitalizacji. Również w tym przypadku widoczne jest osadzenie w głównych kierunkach polityki krajowej i regionalnej oraz uwzględnienie zapisów Programu w SZRMP 2030.

Program wskazuje cztery podobszary zdegradowane, w których podejmowana będzie interwencja:

- Stare Miasto, Kolegialna
- Dobrzyńska, Skarpa
- Radziwie
- teren byłej Cukrowni Borowiczki.

Każdy z obszarów ma odmienny charakter: od częściowo zdegradowanej, historycznej zabudowy śródmiejskiej, przez osiedla z drugiej połowy XX wieku poddawane presji procesów demograficznych, obszary przedmieść o niskiej dostępności komunikacyjnej po tereny postindustrialne.

W zaplanowanych działaniach rewitalizacyjnych wyraźne są trzy kierunki:

- rewitalizacja tkanki architektonicznej poszczególnych obiektów, z możliwym nadawaniem im wielu funkcji (w zależności od podobszaru rewitalizacji dostrzegalne są priorytety związane z łączeniem funkcji mieszkaniowych i usługowych, nadawaniem nowych funkcji lub oddziaływaniem na jakość otoczenia istniejącej zabudowy);
- oddziaływanie na cały zespół urbanistyczny – w tym odtworzenie pierzei, rewitalizacja całego obszaru;
- adaptacja miasta do zmian demograficznych (zmniejszanie liczby mieszkańców i suburbanizacja) przy jednoczesnej adaptacji do zmian klimatu.

Wśród zadań opisanych w programie rewitalizacji w analizie zidentyfikowano 15 zadań na liście A oraz 5 na liście B bezpośrednio wpływających na realizację działań w sferze kultury (lub umożliwiających takie działania w bezpośredni sposób).

Opisane kierunki (i cele poszczególnych zadań rewitalizacyjnych) pokazują istotne znaczenie interwencji architektonicznych (i urbanistycznych, głównie przez odtworzenie całych pierzei ulic lub wprowadzenie nowych funkcji dla danego obszaru) oraz społecznych. Kultura (i działalność kulturalna oraz artystyczna) nie jest wskazana w dokumencie jako wyraźny kierunek działań, pomimo uwzględnienia inwestycji w infrastrukturę instytucji kultury.

Podsumowanie kontekstu strategicznego

Wizja wykorzystania działań kulturalnych w rozwoju Płocka jest skoncentrowana wokół rewitalizacji osiedli śródmiejskich i procesu rewitalizacji centrum miasta. Pomocniczym elementem jest przeciwdziałanie negatywnym trendom na Radziwiu (jako osiedlu gorzej skomunikowanemu z centrum miasta) oraz poszukiwanie nowych funkcji dla terenów byłej cukrowni. Działania zaproponowane w SZRMP 2030 wpisują się w dokumenty regionalne i krajowe, a co za tym idzie wymagają od polityki kulturalnej szerokiego oddziaływania na kwestie integracji społecznej i kształtowania relacji pomiędzy mieszkańcami. Dokumenty strategiczne zawierają odniesienia do kluczowych wyzwań i trendów, które są istotne z płockiej perspektywy, w tym wyzwań demograficznych i konieczności odniesienia się do przemysłowego dziedzictwa, ale też aktualnego charakteru miasta. Zmiany klimatyczne oraz procesy polityczne wymuszać będą aktualizację strategii i ciągłe kształtowanie wizji przyszłości Płocka w najbliższych latach. W tym kontekście istotne jest przełożenie działań z zakresu edukacji kulturowej i artystycznej, które prowadzone są w mieście, na możliwość działalności twórczej młodzieży (perspektywa najbliższego dziesięciolecia) i aktywne zaangażowanie na rzecz społeczności/zaangażowanie w miejscu zamieszkania.

2. Analiza trendów

W polityce kulturalnej należy uwzględnić globalne trendy, jakie zachodzą na polu społeczeństwa, gospodarki, technologii, środowiska. Świadomość tych tendencji jest istotna nie tylko ze względu na projektowanie programu kulturalnego (upodobania odbiorców, różnorodność formatów), ale również ze względu na rozwiązania, jakie podejmować można w zakresie działań inwestycyjnych w infrastrukturę kultury czy metod zarządzania w instytucjach (dbanie o dobrostan pracowników).

Biorąc pod uwagę te trzy aspekty działalności realizatorów inicjatyw społeczno-animacyjno-kulturalnych i artystycznych, wskazać można kilka tendencji, które warto uwzględnić w ich działalności⁵.

Projektowanie programu kulturalnego (potrzeby i grupy odbiorców, formaty)

Formaty działań powinny być różnorodne, adekwatne do poziomu percepcji odbiorców, metod ich partycypowania w kulturze oraz sposobów uczestnictwa. Wyraźnie zarysowujące się tendencje, które mają wpływ na odbiorców w najbliższej dekadzie to:

- a** Silver Tsunami – zjawisko starzenia się społeczeństw. Według niektórych danych do 2060 roku co trzeci Europejczyk będzie miał ponad 60 lat⁶. Przekłada się to na zmianę w myśleniu o projektowaniu miast, usług i produktów, które powinny uwzględniać wiek odbiorców;
- b** Zalpha – styk dwóch najmłodszych pokoleń (Pokolenie Z i Alpha), które ma podobne, wspólne doświadczenia pandemii oraz dorastania w świecie cyfrowym. Zrozumienie przedstawicieli tej generacji jest istotne ze względu na ich aktywny udział w polityce społeczno-kulturalnej miasta w najbliższej perspektywie czasowej;
- c** Remote on – wszelkie formy uczestnictwa online, do którego jako społeczeństwo przywykliśmy w okresie pandemii. Publiczność nadal chętnie korzysta ze zdalnego udziału w niektórych wydarzeniach kulturalnych;
- d** Migracje – zarówno wewnętrzne, związane z przenosinami się ludzi z małych miejscowości do dużych miast i aglomeracji, czego konsekwencją są zmiany społeczne i demograficzne (w szczególności zaś wyludnianie się niektórych obszarów i/lub drenaż kapitału społecznego), jak też zewnętrzne – migracje cudzoziemców do Polski – w tym zarówno migrantów ekonomicznych, jak i uchodźców, a także migracje klimatyczne;
- e** Osamotnienie – poważną konsekwencją pandemii, ale również innych procesów społecznych, takich jak wyludnianie

5 Opracowanie własne na podstawie *Mapy trendów 2023*, Infuture Institute, <https://infuture.institute/> [dostęp: 20.07.2023].

6 Komisja Europejska, *Silver Economy – Rozwój srebrnej gospodarki w Europie*.

i przenoszenie aktywności ludzkiej do świata wirtualnego, jest rosnąca tendencja społecznej izolacji i samotności. Walka ze skutkami tej tendencji również powinna być istotnym obszarem działalności instytucji kultury;

- f** Wielozmysłowość – społeczeństwo zaczęło wyraźnie odczuwać potrzebę zmysłowego doświadczania świata. To konsekwencja pandemii i nadmiernej obecności świata cyfrowego. Chcemy odczuwać bodźce wszystkimi zmysłami, oczekujemy, aby było to możliwe zarówno w świecie wirtualnym, jak również fizycznym;
- g** Polaryzacja – ciągły wzrost braku społecznego zaufania do rządów, mediów, nauki, ale również demokracji jako systemu polityczno-społecznego. Silne rozwarstwienie społeczne postaw, co w konsekwencji może doprowadzić do konfliktów społecznych i dezintegracji grup społecznych;
- h** Inkluzywność i różnorodność – włączanie różnych grup odbiorców, wspieranie ich aktywności.

Działania inwestycyjne w rozwój infrastruktury kultury

Działania inwestycyjne powinny pozostawać w dialogu z tendencjami, jakie są obserwowane na polu technologii oraz potrzeb człowieka w zakresie jego funkcjonowania w mieście. Rosnąca świadomość społeczeństwa w zakresie konieczności formowania miast przyjaznych i zielonych, inwestycji ekologicznych i zrównoważonych jest nie do pominięcia w projektowaniu strategii inwestycyjnych. Trendy te są zgodne ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka na 2030 roku.

- a** Gospodarka obiegu zamkniętego – założenie jak najdłuższego utrzymania w gospodarce towarów i usług w celu ograniczenia wytwarzania odpadów i zminimalizowania produkcji śladu węglowego⁷;
- b** ReCity – reorganizacja miast w taki sposób, aby zaspokoić rosnące potrzeby wygody, kontaktu z naturą i zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców miast;

⁷ W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku autorzy powołują się na lokalną Agendę 21, w której istotnym celem jest również gospodarka obiegu zamkniętego.

- c** Hiperlokalność – wsparcie lokalnych przedsiębiorców w dostawie usług i produktów, jak również takie projektowanie infrastruktury, żeby zapewnić mieszkańcom jak najszerszą ofertę usług w ich najbliższej okolicy;
- d** Rozwój materiałów – poszukiwanie alternatywy dla plastiku oraz innych surowców, których wytwarzanie było nieekologiczne. Wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie restauracji i konserwacji zabytkowych obiektów, takich jak np. dachówka fotowoltaiczna czy inne;
- e** Czysta energia – nastawienie produkcji na zielone źródła energii, zero- albo niskoemisyjność. Z tym trendem wiąże się również umiejętne zarządzanie wodą czy elektrycznością (np. za pomocą czujników wykrywających ruch);
- f** Decentralizacja – silna potrzeba odwracania koncentracji władzy i usług w jednym miejscu. Powierzenie zadań, kompetencji i odpowiedzialności wielu podmiotom rozproszonym w terenie.

Zarządzanie instytucjami kultury

Sposób organizowania pracy w zespole, uwzględnienie potrzeb pracowników również należy rozpatrywać w perspektywie ogólnych globalnych trendów w tym obszarze, z których najważniejszymi mogą być:

- a** Dobrostan psychiczny – wzrastająca potrzeba odzyskania równowagi psychicznej, dbania o swoje samopoczucie i umiejętności zachowania balansu między życiem zawodowym i prywatnym;
- b** Transparentność – przejrzystość i autentyczność w sprawowaniu władzy;
- c** Gospodarka społeczna – poszukiwanie rozwiązań opartych na empatii, system właściwych regulacji prawnych, które mają na celu wspieranie (poprzez zatrudnianie) osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. Dane statystyczne

Kultura w Płocku na tle województwa mazowieckiego

Patrząc na kulturalną mapę województwa mazowieckiego punktem odniesienia dla Płocka powinny być przede wszystkim pozostałe miasta – stolice subregionów (z wyłączeniem Warszawy) oraz pozostałe duże miasta powiatowe. W tym kontekście Płock charakteryzuje się stosunkowo wysokim wskaźnikiem uczestnictwa mieszkańców w ofercie kulturalnej⁸.

W przypadku uczestnictwa w ofercie domów i centrów kultury dane BDL GUS wskazują na to, że liczba osób korzystających z oferty jest w Płocku na wysokim poziomie w odniesieniu do grupy referencyjnej (i liczby mieszkańców). Wyższy wskaźnik uczestnictwa na 1000 mieszkańców odnotowują jedynie Siedlce oraz znacznie mniejszy od Płocka Ciechanów. Jednocześnie widoczna jest wyjątkowość przyjętego w Płocku modelu zarządzania kulturą i koncentracji działań w wyspecjalizowanych jednostkach o silnej pozycji (najwyższy wskaźnik liczby mieszkańców na jedną instytucję – we wskaźniku GUS nie rozdziela podmiotów na różne filie).

Tabela nr 1. Aktywność centrów, domów kultury, klubów i świetlic w miastach subregionalnych województwa mazowieckiego

	Liczba centrów, domów kultury, świetlic i klubów	Imprezy	Uczestnicy imprez	Liczba uczestników imprez na 1000	Liczba osób na placówkę (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę)
	2022	2022	2022	2022	2022
Radom	6	405	60 805	305,9	32 974,67
Siedlce	5	714	217 590	2 869,8	15 124,60
Ciechanów	2	199	61 093	1 446,4	20 990,00

⁸ Należy także zauważyć, że dane BDL GUS zawierają w poszczególnych kategoriach informacje, które nie zawsze obejmują wszystkie instytucje prowadzące dany typ działalności. Dlatego w prezentowanych tabelach, aby zachować możliwość porównania z innymi miastami, wskazane są właściwe dane źródłowe zgodne z dostępną bazą danych. W przypadku, gdy w Płocku prowadzona jest w danej dziedzinie działalność także w innych instytucjach, zaznaczono to w tekście (przyj. red.).

	Liczba centrów, domów kultury, świetlic i klubów	Imprezy	Uczestnicy imprez	Liczba uczestników imprez na 1000	Liczba osób na placówkę (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlica)
Żyrardów	2	82	15 400	395	19 392,00
Ostrołęka	2	95	16 271	332,1	24 356,00
Płock	2	215	87 889	776,8	56 241,50

Źródło: BDL GUS 2022 [dostęp z dn. 11.07.2023]

W zakresie kultury czytelniczej Płock jest miastem o najwyższym wskaźniku liczby bibliotek wraz z filiami, a także liczby czytelników w przeliczeniu na placówkę. Wiąże się z tym także najszersza kadra osób pracujących w bibliotekach.

Tabela nr 2. Działalność systemu bibliotek publicznych w miastach subregionalnych województwa mazowieckiego

	Biblioteki i filie	Pracownicy bibliotek (działalności podstawowej)	Czytelnicy w ciągu roku
	[obiekt]	[osoba]	[osoba]
Płock	15	83	27 410
Radom	12	65	19 369
Ostrołęka	6	27	6 074
Siedlce	6	28	11 232
Ciechanów	5	20	6 382
Żyrardów	5	15	5 090

Źródło: BDL GUS 2022 [dostęp z dn. 11.07.2023]

W zakresie kultury filmowej Płock mieści się w grupie o niższej dostępności miejsc w kinach stałych na 1000 mieszkańców, co jest charakterystyczne dla większych miast powiatowych w grupie referencyjnej. Znajduje się jednak w czołówce pod względem liczby sal kinowych, a także liczby widzów. Płock wyprzedza Radom pod względem liczby widzów na 100 mieszkańców (284 widzów na 100 mieszkańców, wobec 242 w Radomiu), ustępuje w tym wypadku jednak Siedlcom (393 widzów na 100 mieszkańców).

Tabela nr 3. Działalność kin stałych w miastach subregionalnych województwa mazowieckiego

	Kina stałe ogółem	Sale	Miejsca na widowni	Widzowie ogółem	Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych	Liczba widzów na 100 ludności
	2022	2022	2022	2022	2022	2022
Radom	4	13	2 344	479 048	84	242
Płock	3	9	1 668	319 238	67	284
Siedlce	2	9	1 928	297 275	39	393
Ostrołęka	1	2	505	69 757	96	143
Ciechanów	1	2	435	67 706	97	161
Żyrardów	1	1	416	22 461	93	58

Źródło: BDL GUS 2022 [dostęp z dn. 11.07.2023]

Pod względem wykorzystania oferty muzealnej Płock w grupie referencyjnej zajmuje drugie miejsce pod względem ogólnej liczby osób odwiedzających muzea i ich oddziały. Jednocześnie jest także liderem w przeliczeniu liczby odwiedzających na placówkę. Należy przy tym zaznaczyć, że ze względu na naturę statystyk BDL GUS, nie są tu uwzględnione wszystkie placówki muzealne.

Tabela nr 4. Działalność muzeów w miastach subregionalnych województwa mazowieckiego

	Muzea łącznie z oddziałami	Zwiedzający muzea i oddziały
	[obiekt]	[osoba]
Radom	6	115 355
Płock	3	99 825
Ciechanów	2	33 089
Ostrołęka	2	23 109
Siedlce	2	13 263
Żyrardów	2	6 312

Źródło: BDL GUS 2022 [dostęp z dn. 11.07.2023]

Uwzględniając grupę referencyjną, w czterech podstawowych obszarach oferty kulturalnej dla ludności (pominięto aktywność teatralną i muzyczną ze względu na brak możliwości dokonania porównania pomiędzy miastami), Płock jest miastem o znaczącej aktywności i uczestnictwie zamieszkujących go osób. W przeliczeniu

na liczbę mieszkańców, a także wobec liczby instytucji tworzących ofertę w mieście, aktywność płocczan jest najwyższą w badanej grupie.

4. Sieć instytucji kultury w Płocku

W Płocku działa pięć miejskich instytucji kultury:

- Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki im. Franciszki i Stefana Themersonów, który ma w strukturach również m.in. Amfiteatr im. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej
- Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego wraz z Mediateką eMką i filiami
- Płocka Orkiestra Symfoniczna im. Witolda Lutosławskiego
- Płocka Galeria Sztuki
- Chór Pueri et Puellae Cantores Plocenses.

Samorządowi Województwa Mazowieckiego podlegają natomiast: Muzeum Mazowieckie wraz z oddziałami – w tym Muzeum Żydów Mazowieckich, którego działalność jest współfinansowana z budżetu miasta – oraz Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego.

W mieście funkcjonuje również Muzeum Diecezjalne, Biblioteka Naukowa im. Zielińskich, znajdująca się w strukturach Towarzystwa Naukowego Płockiego, a także Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego i Biblioteka Pedagogiczna.

W sferze edukacji kulturalnej należy zaznaczyć działalność miejskich placówek wychowania pozaszkolnego: Młodzieżowego Domu Kultury im. Króla Maciusia I oraz Harcerskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Dzieci Płocka”. Istotnym elementem płockiej kultury pozostają także placówki edukacyjne: Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola Szymanowskiego oraz I Prywatne Liceum Plastyczne im. Władysława Drapiewskiego.

Uzupełnieniem w zakresie podstawowej działalności kulturalnej angażującej mieszkańców jest praca Spółdzielczego Domu Kultury oraz klubów osiedlowych, a także licznie reprezentowanych w środowisku płockim organizacji pozarządowych, realizujących

nie tylko okazjonalne, ale i cykliczne projekty, na stałe wpisane w kalendarz wydarzeń kulturalnych miasta.

Zarówno powyższe instytucje jak i trzeci sektor tworzą wspólnie ścisłą sieć wzajemnych powiązań, która jest polem do przepływu potencjału kadr kultury, wymiany pomysłów i doświadczeń, a przede wszystkim szeroko rozumianej i stałej współpracy.

5. Współpraca międzynarodowa

Płock utrzymuje współpracę z 12 miastami partnerskimi: Loznica w Serbii, Darmstadt w Niemczech, Fort Wayne w USA, Forli we Włoszech, Możejki na Litwie, Auxerre we Francji, Bielce w Mołdawii, Thurrock w Wielkiej Brytanii, Huai'an w Chinach, Plewen w Bułgarii, Żytomierz na Ukrainie i Rustawi w Gruzji. Współpracuje również z miastem Bayanzurkh w Mongolii na podstawie podpisanego listu intencyjnego.

Warto jednak podkreślić, że współpraca Płocka z rosyjskim Mytiszczi i Nowopołockiem na Białorusi została zawieszona od 2 marca 2022 roku – jako wyraz protestu wobec agresji Rosji i jej białoruskiego sojusznika na Ukrainę.

Współpraca z miastami partnerskimi obejmuje różnorodne projekty, wśród nich m.in.:

- doroczny Piknik Europejski, który poprzez występy muzyczne, wystawy i pokazy prezentuje dorobek kulturalny partnerów;
- udział młodych muzyków z Płocka w Międzynarodowej Orkiestrze Młodzieżowej – corocznym projekcie organizowanym przez miasto Darmstadt od 1988 roku, w którym płocka młodzież uczestniczy od samego początku;
- wyjazdy na międzynarodowe obozy dziecięce w Darmstadt;
- wymianę uczniowską między liceami w Płocku, Fort Wayne, Auxerre, Darmstadt;
- warsztaty języka angielskiego prowadzone przez nauczycieli z Fort Wayne;

- międzynarodowy festiwal folklorystyczny Vistula Folk Festiwal, gdzie prezentują się zespoły z miast partnerskich;
- udział w Międzynarodowych Igrzyskach Szkolnych; swój debiut na igrzyskach Płock miał w roku 1993 na zaproszenie miasta partnerskiego Darmstadt i od tego czasu co roku młodzi płocki sportowcy rywalizują na światowych arenach sportowych;
- Płock wspiera również charytatywną akcją „Paka dla Rodaka”, mającą na celu dostarczenie świątecznych paczek Polakom mieszkającym w partnerskich miastach na Ukrainie i w Mołdawii.

Już od 2004 roku działa w Płocku Centrum CIFAL, pierwszy w Europie, afiliowany ośrodek szkoleniowy Instytutu ONZ ds. Badań i Szkoleń UNITAR. Jego misja skoncentrowana jest na dostarczaniu innowacyjnych szkoleń z zakresu zrównoważonego rozwoju, zgodnych z Agendą na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Wśród celów Centrum znajduje się podnoszenie kompetencji urzędników we wspomnianym zakresie, promowanie nowoczesnego zarządzania transportem, idei SMART CITY i partnerstwa publiczno-prywatnego. Współpraca z sektorem prywatnym i rządem, a także wymiana informacji i doświadczeń są dla działalności ośrodka kluczowe. Obecność instytucji tej rangi w Płocku jest trudna do przecenienia, podkreśla rolę miasta jako lidera w dziedzinie zrównoważonego rozwoju nie tylko na poziomie lokalnym, ale także w skali międzynarodowej. Centrum CIFAL jest dowodem na innowacyjny i progresywny potencjał Płocka, wpisuje się w jego ambicje rozwojowe i umacnia pozycję miasta w globalnej sieci współpracy.

Dzięki swojej aktywności na forum międzynarodowym, otwartości na świat i organizacji imprez propagujących ideę integracji Płock był trzykrotnie nagradzany przez Radę Europy. W 2004 roku otrzymał Dyplom Europejski, w 2005 – Flagę Honorową, a w 2009 roku – Tablicę Honorową. Warte wspomnienia są wyróżnienia w postaci Certyfikatu 11 edycji World Urban Forum z 2022 roku, potwierdzającego zaangażowanie w realizację celów zrównoważonego rozwoju przez udział w programie „Plan działań dla miast – Modelowa Lokalność” oraz świadectwa koordynacji inicjatywy Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. Również w roku 2022 Płock został wybrany przez samorząd województwa mazowieckiego Stolicą Kultury Mazowska.

6. Opinie środowisk kultury

W procesie konsultacji i spotkań z przedstawicielami plockiego sektora kultury ujawniło się ogromne długofalowe i osobiste zaangażowanie, imponujący nakład pracy i sił wkładanych w inicjatywy kulturalne. Widać wyraźnie, że środowisko kultury w Płocku nie ogranicza się do jednej dziedziny, lecz łączy różne formy wyrazu, od sztuk wizualnych po muzykę, teatr i literaturę. Interdyscyplinarność i różnorodność podejmowanych działań świadczą o kreatywności, pasji i determinacji, są motorem „napędzającym” kulturę w Płocku. Wielość tych aktywności nie tylko wzbogaca życie kulturalne miasta, ale także buduje jego tożsamość i prestiż. Działania te są bardzo potrzebne, cieszy więc, że są w większości także dostrzeżone i doceniane, a ich wartość dla społeczeństwa i gospodarki miasta jest znacząca.

W ramach pracy nad dokumentem przeprowadzono spotkania z realizatorami działań artystycznych i społeczno-kulturalnych w Płocku. Były to spotkania wydobywcze, w ramach których wskazywano słabe i mocne punkty w dotychczasowej polityce miejskiej, oceniano i definiowano ukryte potencjały miejsca, projektowane były także zmiany, jakie warto wprowadzić w wybranych obszarach. W ramach pracy konsultacyjnej przeprowadzono następujące spotkania:

- z pracownikami Płockiego Ośrodka Kultury i Sztuki im. Themersonów;
- z dyrektorami plockich instytucji kultury;
- z urzędnikami sektora kultury i edukacji miasta Płocka;
- z działaczami z obszaru kultury i animacji społecznej, m.in. niezależnymi realizatorami oraz pracownikami trzeciego sektora.

W wypowiedziach wyraźnie wybrzmiewały mocne strony miasta, skarpa wiślana, jak i sama Wisła, podkreślano też rolę i znaczenie dotychczasowych działań zaprojektowanych i realizowanych przez plockie instytucje (głównie festiwale). Zwracano uwagę na potrzebę opracowania całorocznego programu festiwalowego, który ożywi miasto również poza sezonem. Z rozmów wynika jednoznacznie, że

płoccy realizatorzy doskonale rozumieją znaczenie potencjału, jakim jest dziedzictwo historyczne i kulturowe miasta. Wskazywano na konkretne projekty realizowane wokół tego obszaru i podkreślano potrzebę rozwijania podobnych inicjatyw. Podczas diagnozowania słabych punktów dotychczasowej polityki wymieniano: brak skutecznych i zintegrowanych metod na opracowanie wspólnego kalendarza imprez, trudności organizacyjne wynikające z braku infrastruktury hotelowej i słabej komunikacji z miastem, odpływ młodego pokolenia z Płocka. Mocno wybrzmiewały również oczekiwania, głównie w stosunku do nowych miejskich inwestycji, takich jak budowa nowej sali koncertowej na potrzeby m.in. działań płockiej filharmonii.

Środowisko osób związanych z płocką kulturą i sztuką jest świadome zarówno wyzwań cywilizacyjnych, co swoich zasobów. W rozmowie o tendencjach, jakie można zaobserwować na polu społecznym, technologicznym i gospodarczym, kreślone były plany budowy programów kulturalnych w oparciu o świadomość kryzysów społecznych, takich jak: niska odporność społeczna na zmiany czy potrzeba troski i uważności w działaniach instytucji kultury wobec rosnącego osamotnienia jednostki w społeczeństwie. W myśleniu płockich realizatorów kultury dominują projekty poprzedzone badaniami potrzeb społeczności, niwelujące bariery wszelkiego typu (uczestnictwa, pokoleniowe oraz te wynikające z niepełnosprawności), wychodzące naprzeciw potrzebom współczesności, np. potrzebie integracji edukacji kulturalnej z edukacją przyrodniczą i traktowania dziedzictwa przyrodniczego jako ważnego elementu kultury.

Część warsztatów dotyczyła również planowania i myślenia strategicznego, dotyczącego przyszłości kultury płockiej. Padało wiele pomysłów zarówno na wykorzystanie nowych technologii w realizacji projektów kulturalnych, jak również na inicjowanie wydarzeń, w których odbiorcy będą mogli uczestniczyć w ofercie kulturalnej w sposób wielozmysłowy i pozacyfrowy. Wybrzmiewała potrzeba różnorodności formatów w kształtowaniu oferty kulturalnej, które zapewniłyby szeroki program dla wielu grup odbiorców, zarówno tych dotychczas uczestniczących, jak również nieuczestniczących w kulturze.

W ramach pracy warsztatowej uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie obszarów interwencji i zaprojektowanie działań, które należałoby podjąć do 2030 roku, żeby dany cel zrealizować. Wyodrębniono trzy takie obszary:

- 1** Ożywienie bulwarów wiślanych, w sposób zrównoważony i dostępny.
- 2** Opracowanie programu współpracy oświaty z kulturą.
- 3** Upowszechnienie inicjatyw kulturalnych, realizacja większej liczby projektów w przestrzeni miasta.

Ożywienie bulwarów wiślanych w sposób zrównoważony i dostępny

Zrealizowana w 2019 roku rewitalizacja nabrzeża wiślanego w Płocku stała się wyrazem dążenia miasta do wydobycia ukrytych skarbów kultury i przyrody oraz stworzenia miejsca przyjaznego dla mieszkańców i turystów, a zatem ożywienia zarówno krajobrazu, jak i społeczeństwa.

Rozległe tereny nad Wisłą, niegdyś zaniedbane, stały się areną wielkiej transformacji, która objęła 13 hektarów prawego brzegu rzeki, od Starówki aż po Zalew Sobótka. Projekt „Aktywizacja społeczno-gospodarcza zmarginalizowanych śródmiejskich przestrzeni miasta Płocka”, wsparty funduszami europejskimi, nie tylko odrestaurował część Starego Miasta, ale również czyni śródmieście miejscem przyjaznym dla życia i rekreacji. Nie jest to tylko rewitalizacja przestrzeni, ale także odnowienie tożsamości i tradycji miejsca. Mieszkańcy, turyści i przedsiębiorcy mogą na nowo odkryć potencjał tego nabrzeża, zyskując dostęp do nowoczesnych alejek spacerowych, ścieżek rowerowych, placów zabaw i miejsc przeznaczonych na organizację wydarzeń kulturalnych.

Z myślą o przyszłości Płock dąży do nieustannej aktywizacji społeczno-gospodarczej. Wiata gastronomiczna, kawiarnia na molo, koncerty na plaży oraz planowane zajęcia i wystawy kulturalne stworzą pulsujące życie, będące doskonałym uzupełnieniem malowniczego widoku na Jezioro Włocławskie. Nagrody, które

Płock otrzymał za ten projekt, są dowodem na skuteczność i wagę przedsięwzięcia. Rewitalizacja otoczenia brzegu wiślanego nie jest jedynie inwestycją komunalną; to odnowienie ducha miejsca, które włącza się w pejzaż i historię miasta.

Nabrzeże Wisły w Płocku to dzisiaj wizytówka miasta, a przede wszystkim miejsce łączące przyrodę z kulturą, historię z nowoczesnością, mieszkańców z gośćmi. To symbol Płocka jako miejsca otwartego, dynamicznego i gotowego na wyzwania przyszłości, z głębokim szacunkiem dla swojego dziedzictwa.

W trakcie prac nad dokumentem akcentowano konieczność przeprowadzenia zintegrowanych działań zmierzających do bardziej skutecznego, całorocznego ożywienia bulwarów. Niewątpliwie pandemia utrudniła pełną konsumpcję efektu nowości rewitalizacji i po upływie kilku lat można wskazać konieczność podjęcia następujących działań:

- opracowania studium zagospodarowania bulwarów i okolic z uwzględnieniem planu zapewnienia wysokich standardów w zakresie bezpieczeństwa i estetyki;
- identyfikacji i ujęcia w programie aktywizacji nadbrzeża oczekiwania oraz rekomendacji najważniejszych grup odbiorców;
- projektowania działań w oparciu o wiele funkcji obszaru (rekreacyjnej, turystycznej, usługowej, gastronomicznej);
- stworzenia lub rozbudowanie atrakcyjnych szlaków historycznych i przyrodniczych;
- doposażenia i adaptację istniejącej infrastruktury, która zapewni możliwość animacji oraz prezentacji projektów wielokulturowych i czerpiących z dziedzictwa;
- opracowania wieloplatformowego i efektywnego systemu informacyjnego o ofercie.

Podczas rozmów wskazywano również na potrzebę reaktywacji Parku Przyjaźń, z miejscem na działania społeczno-animacyjne, oraz powołanie do życia ogólnodostępnej letniej sceny przeznaczonej na prezentację dorobku ruchów amatorskich.

Program współpracy oświaty z kulturą

Osoby zaproszone do projektowania tego obszaru podkreślały konieczność rozpoczęcia procesu od zapewnienia ludziom bezpiecznej przestrzeni na spotkania i rozmowy, co pomoże w uświadomieniu potrzeb społecznych. Wskazywano również na konieczność opracowania planu polityki edukacji kulturalnej, w której określone będą cele i strategie związane z ich osiągnięciem. Podczas rozmów wybrzmiewała potrzeba objęcia programem edukacji kulturalnej każdej grupy wiekowej oraz dopasowania edukacji plastycznej i muzycznej w szkole powszechnej do bieżących wyzwań współczesności (edukacja wizualna, estetyczna i architektoniczna zamiast archaicznej i nieadekwatnej plastyki). Wiele uwagi poświęcono diagnozie problemów związanych z kryzysem oświaty powszechnej. Konieczne jest w tym zakresie modyfikowanie programów nauczania oraz systemu wsparcia rozwijania kompetencji nauczycieli. Finalnie jedną z podstawowych konkluzji było określenie kluczowego celu edukacji kulturalnej, jakim jest kształtowanie kompetencji społeczno-emocjonalnych, w tym współpracy, umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami czy samoświadomości swoich potrzeb.

Upowszechnienie inicjatyw kulturalnych, realizacja większej liczby projektów w przestrzeni miasta

Z procesem upowszechniania działań artystycznych i kulturalnych związana jest konieczność wyjścia z działaniami poza mury instytucji. By było to możliwe, istotne są działania włączające mieszkańców w proces decydowania i współprojektowania oraz otwarcie na projekty kulturalne miejsc nieoczywistych. Tutaj w szczególności wskazywano na osiedla i możliwą współpracę z radami osiedli oraz na powołanie do życia Miejsc Aktywności Lokalnej, które będą mniejszymi jednostkami wspierającymi kulturalną aktywność mieszkańców. Działania realizowane w ramach takich miejsc mają szansę rozbudzić potrzeby np. poprzez następujące modele:

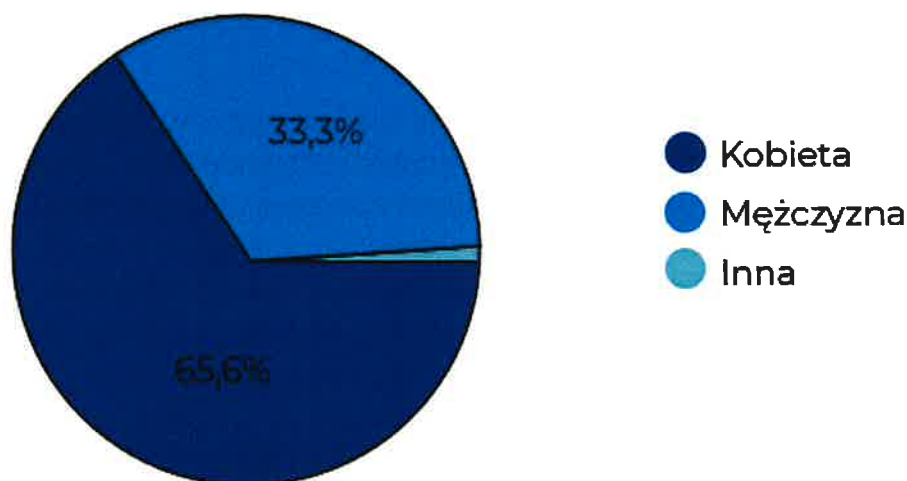
- rezydencje artystyczne w osiedlach
- akcje podwórkowe

- wykorzystanie Budżetu Obywatelskiego oraz innych nowych mechanizmów (np. inicjatywy lokalnej) do nowych osiedlowych inicjatyw
- opracowanie modelu dzielenia się zasobami (na podobnych zasadach jak Spółdzielnia Kultury)⁹
- wsparcie pracy street workerów
- mapowanie lokalnych zasobów
- objęcie programem szkoleniowym miejskich aktywistów i aktywistki (wizyty studyjne, mentoring).

7. Opinie mieszkańców

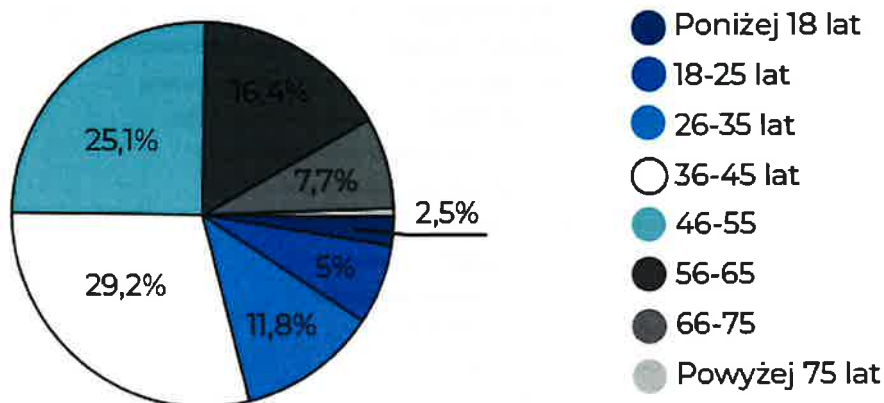
W ramach pracy nad polityką kulturalną Płocka opracowano ankietę badawczą, którą skierowano do mieszkańców miasta. Składała się ona z metryczki i pytań dotyczących praktyk kulturowych. Udział w ankiecie wzięło 195 osób, z czego 65,6% stanowiły kobiety. Większość biorących udział w ankiecie to osoby w przedziale 36-45 i 46-55 lat.

Wykres nr 1: Płeć respondentów n = 195

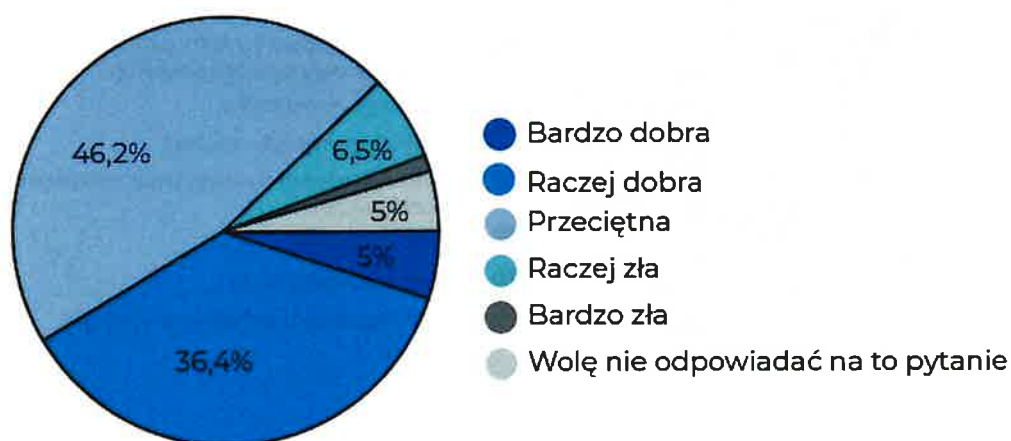
⁹ <https://www.spoldzielniakultury.waw.pl/> [dostęp: 20.07.2023].

Wykres nr 2: Wiek respondentów n = 195

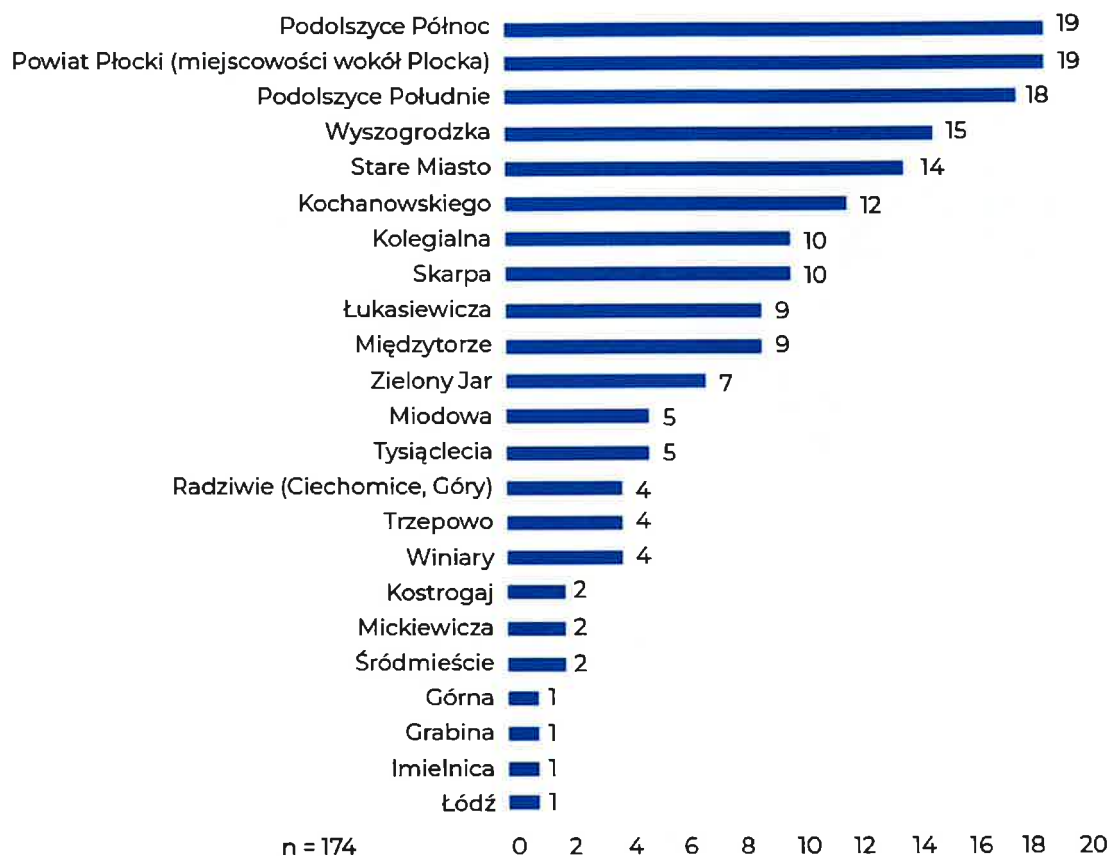

Respondenci reprezentowali przede wszystkim takie osiedla, jak: Borowiczki, Ciechomice, Miodowa, Dworcowa, Góry, Imielnica, Kochanowskiego, Kolegialna z przewagą Kolegialnej (10,1%) i Imielnicy (9,1%). W większości były to osoby aktywne zawodowo (74,2%), które definiują swój status materialny jako przeciętny (46%) lub raczej dobry (36,4%). Warto podkreślić, że ankietę wypełniły też osoby spoza Płocka, co pokazuje, że pełni on ważną rolę i punkt odniesienia dla mieszkańców innych miejscowości z subregionu.

Wykres nr 3: Aktualna sytuacja materialna respondentów n = 195

Wykres nr 4: Deklarowane miejsce zamieszkania osób biorących udział w ankiecie

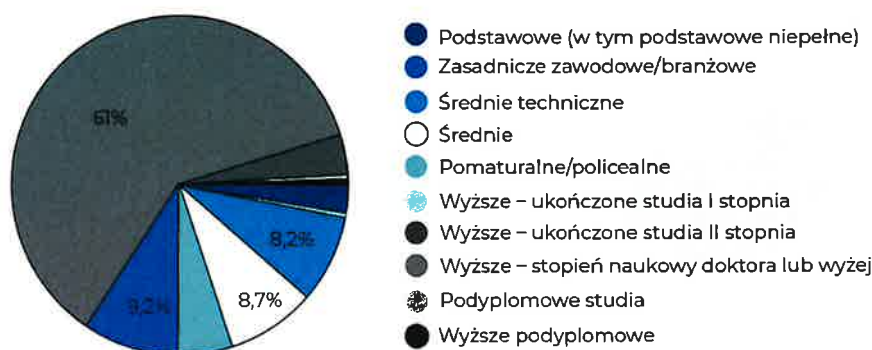

Wykres nr 5: Aktualna sytuacja zawodowa respondentów n = 195

Zdecydowana większość respondentów pracuje zawodowo (niemal 74%) i ma ukończone studia wyższe co najmniej pierwszego stopnia.

Wykres nr 6: Wykształcenie respondentów n = 195

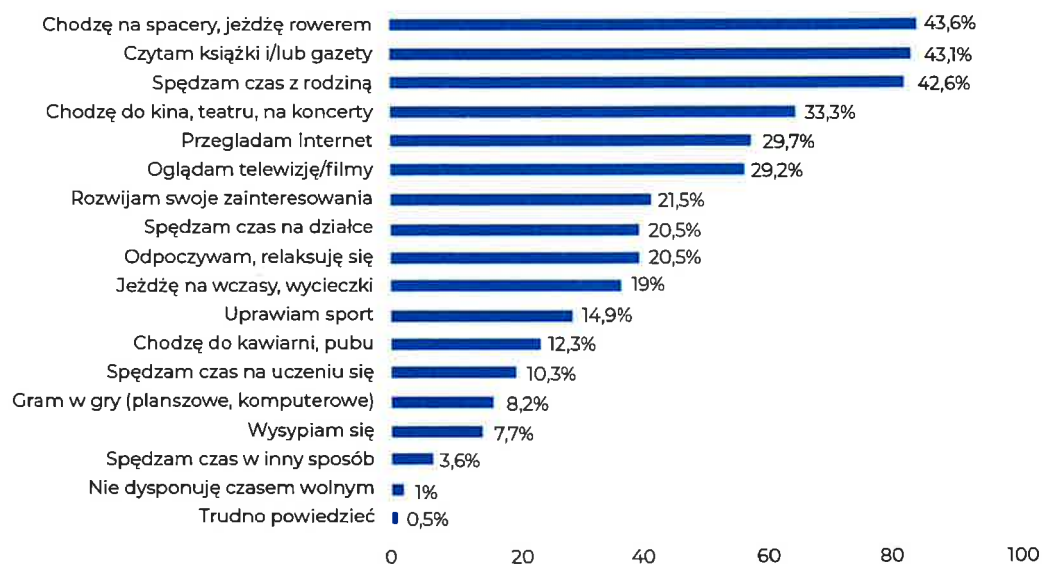

Na pytanie o ofertę, z której najczęściej korzystają respondenci, najczęściej wskazywano festiwale i wydarzenia plenerowe, takie jak Audioriver, Jarmark Tumski, Senioriadę, ale również spektakle teatralne oraz koncerty.

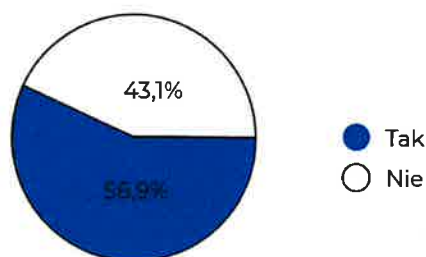
Na pytanie o to, z kim najchętniej osoba odpowiadająca korzysta z oferty kulturalnej, większość odpowiedzi wskazywała aktywności podejmowane z jedną osobą towarzyszącą (42,9%), z dzieckiem/ dziećmi lub rodziną (22,7%), lub z grupą przyjaciół (21,2%).

W ramach ankiety zapytano o sposoby spędzania czasu wolnego. Wśród odpowiedzi dominowały te związane z aktywnościami takimi jak: wyjścia na spacer, czytanie książek i/lub gazet, spędzanie czasu z rodziną.

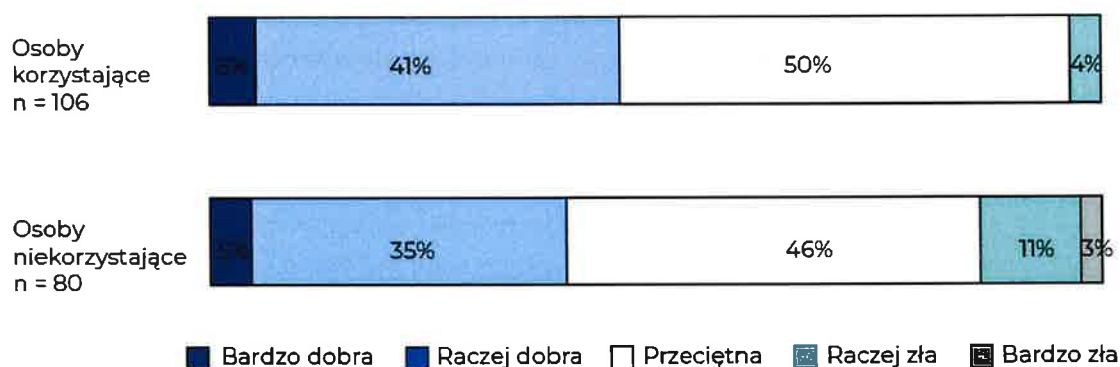
Wykres nr 7: Formy spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Płocka n = 195

Wykres nr 8: Korzystanie z oferty kulturalnej innych miast n = 195

Wykres nr 9: Deklarowana sytuacja materialna a uczestnictwo w kulturze poza Płockiem n = 186

Niemal 60% mieszkańców Płocka korzysta z oferty kulturalnej innych miast, przy czym sytuacja materialna nie wpływa znacząco na ten wskaźnik. Płocczanie poszukują w innych miastach przede wszystkim oferty teatralnej i muzycznej, a także muzealnej. Uczestniczą też w targach książki. Głównym miastem stanowiącym cel wyjazdów w kontekście oferty kulturalnej jest Warszawa (75 wskazań), w dalszej kolejności: Łódź, Toruń i Trójmiasto (odpowiednio: 22, 21 i 21 wskazań). Po kilka wskazań miały także Kraków, Wrocław, Bydgoszcz, Poznań, Lublin i Radom.

Na pytanie o brakujące rodzaje oferty kulturalnej niemal 37% odpowiadających deklaruje deficyt koncertów muzyki rozrywkowej, w szczególności muzyki rockowej (32 głosy), popowej (18), jazzowej (10), bluesowej (5), metalowej (9) – zarówno granej w klubach, na stadionie, jak i w przestrzeni miasta. Wśród innych gatunków wymieniane były także country, rap, hip-hop, reggae, muzyka alternatywna, elektroniczna, rave, soul, trans, punk, folk. Części

mieszkańców brakuje także muzyki dance, disco i disco polo, biesiadnej oraz tanecznej.

Ponad 20% respondentów brakuje koncertów muzyki klasycznej, w tym m.in. muzyki barokowej, muzyki Chopina, muzyki filmowej, organowej, koncertów symfonicznych i kameralnych, koncertów piosenki patriotycznej – granych zarówno w salach koncertowych, jak i na świeżym powietrzu. Bardzo mocno wybrzmiał głos za powstaniem sali koncertowej,

Należy podkreślić, że wielu mieszkańców zwraca uwagę na to, że pomimo bogatej oferty festiwalowej w okresie letnim brakuje koncertów w ciągu całego roku. Brakuje też prawdziwych gwiazd, zarówno polskich jak i zagranicznych, za dużo jest za to koncertów wykonawców, którzy lata świetności mają już za sobą.

Ponad 18% respondentów deklaruje, że brakuje im oferty teatralnej, w tym przede wszystkim spektakli znanych teatrów spoza Płocka, z udziałem znanych aktorów i reżyserów. Respondenci podkreślali też, że brakuje im różnorodności w ofercie teatralnej (komedie, dramaty, musicale, teatr tańca, teatry uliczne) skierowanej zarówno do dorosłych, jak i dzieci. Ponadto brakuje spektakli operowych i operetkowych. Ważne dla mieszkańców jest także, by okres wakacyjny nie był sezonem martwym pod względem wydarzeń kulturalnych.

Niemal 40% mieszkańców uczestniczących w ankiecie deklarowało, że brakuje im – pomimo rozbudowanej oferty festiwalowej – pikników i różnorodnych imprez plenerowych, takich jak pikniki śniadaniowe, festyny ożywiające poszczególne ulice, pokazy i pikniki lotnicze, inscenizacje historyczne i rekonstrukcje wielkich wydarzeń związanych z Płockiem.

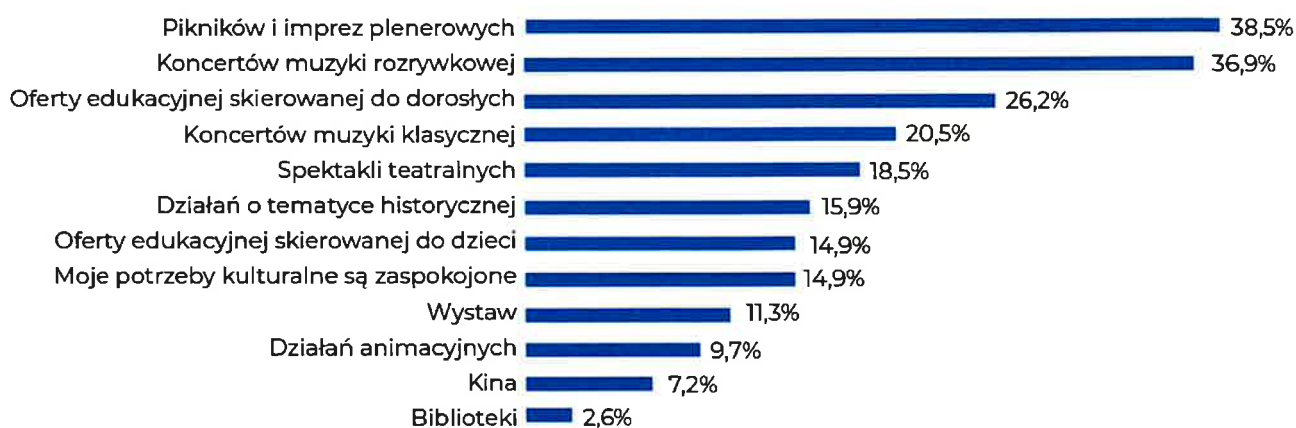
Respondenci podkreślali także deficyt rozbudowanej oferty dotyczącej edukacji kulturowej, przede wszystkim dla dzieci (w szczególności w obszarze edukacji muzycznej) oraz dla osób w wieku produkcyjnym. Brakuje także działań animacyjnych realizowanych w przestrzeniach miasta i angażujących mieszkańców Płocka we wspólne działania. Część mieszkańców zwracała uwagę na brak oferty edukacyjnej skierowanej do osób z wykształceniem technicznym i o zainteresowaniach w obszarze nauk technicznych.

Mieszkańcom Płocka brakuje również rozbudowanej oferty filmowej, zarówno w obszarze kina ambitnego, jak i kina dostępnego dla wszystkich (np. w formule „kina pod chmurką”), a także edukacji filmowej. Respondenci zwracali też uwagę na potrzebę mocniejszego wypromowania i wystawiania lokalnych twórców (z Płocka i okolic) – zarówno z obszaru sztuki, jak i rzemiosła. Równocześnie brakuje wystaw współczesnych twórców z zagranicy oraz wystaw multimedialnych, w szczególności o charakterze edukacyjnym.

Część mieszkańców uważa, że należałoby także poszerzyć dotychczasową ofertę związaną z dziedzictwem historycznym i kulturowym Płocka, w tym przede wszystkim o spacer tematyczne z przewodnikiem po mieście, bezpłatne zwiedzanie historycznych miejsc, wydarzenia plenerowe o tematyce historycznej (w tym m.in. gry miejskie) realizowane w różnorodnych miejscach miasta.

Ponadto mieszkańcy zwracają uwagę na fakt, że w Płocku jest zbyt duża kumulacja wydarzeń w okresie wakacyjnym, zaś w pozostałych miesiącach oferta kulturalna jest znacznie uboższa; jednocześnie zbyt dużo wydarzeń dzieje się w okolicach Starówki, a za mało w poszczególnych osiedlach poza centrum miasta. Zwracano też uwagę na problem z całościowym zarządzaniem sektorem kultury w Płocku oraz promocją wydarzeń poza centrum miasta. Słaba jest też – zdaniem części respondentów – oferta związana z czasem wolnym, skierowana do osób w wieku 30-50 lat, a nacisk jest kładziony na ofertę dla dzieci, młodzieży i seniorów.

Wykres nr 10: Braki w ofercie kulturalnej Płocka

Na pytanie, jakie wydarzenie buduje markę kulturalną Płocka, najczęściej odpowiedzi wskazywało duże festiwale, takie jak: Auditoriver, Polish Hip Hop Festival, Vistula Folk Festival, Big Festivalowski oraz inne wydarzenia plenerowe (m.in. Jarmark Tumski, Piknik Europejski). Wśród instytucji tworzących kulturalną markę miasta najczęściej wymieniany był POKiS, Książnica Płocka, Płocka Orkiestra Symfoniczna, Teatr Dramatyczny oraz Muzeum Mazowieckie (w szczególności wystawa Art déco).

Ważnym, dodatkowym źródłem wiedzy na temat uczestnictwa mieszkańców miasta w ofercie kulturalnej jest badanie IBRIS. W badaniu opinii różnych aspektów życia w mieście najlepiej oceniana była oferta kulturalna (80% pozytywnych wskazań). Jedynie 13% wskazywało na konieczność jej poprawy. Na tle ujętych w badaniu inwestycji największy odsetek uznaje za kluczowe te związane z modernizacją dróg i terenów zielonych, chociaż nie bez znaczenia jest budowa sali koncertowej, którą wskazuje 13% ankietowanych.

Ankietowani nie zauważają szczególnych zmian w rozwoju oferty kulturalnej Płocka na przestrzeni ostatnich pięciu lat (zauważa je jedynie 2% badanych). Blisko co trzeci ankietowany (31%) korzystał z oferty kulturalnej Płocka przynajmniej raz w miesiącu w okresie ostatniego roku przed badaniem. Niespełna połowa mieszkańców (48%) skorzystała z oferty raz lub kilka razy w roku. Natomiast przeszło co piąty badany (22%) w ostatnim roku nie brał udziału w wydarzeniach kulturalnych oferowanych przez miasto.

Wykres nr 11. Częstotliwość korzystania z oferty kulturalnej

Analiza wyników ze względu na płeć i wiek badanych pokazuje, że w największym stopniu z oferty kulturalnej miasta korzystają osoby w wieku 40-59 lat – ponad 80% zapytanych w tym wieku chociaż raz skorzystało z oferty miasta. W grupie osób młodych (18-29 lat) notujemy wyższą częstotliwość korzystania – 35% zapytanych korzysta

z oferty kulturalnej Płocka co najmniej raz w miesiącu (podobny odsetek dotyczy też 50-latków).

8. Współpraca międzysektorowa

Współpraca międzysektorowa to proces współdziałania nie tylko między różnymi sektorami, ale również dziedzinami. W praktyce oznacza to aktywną kooperację jednostek czy podmiotów sektora publicznego, prywatnego i społecznego. Taki rodzaj podejmowania działań jest istotny ze względu na możliwość korzystania z zasobów i umiejętności partnerów, pozwala na skuteczniejsze osiągnięcie celów oraz tworzenie bardziej innowacyjnych rozwiązań. Łącząc siły i zasoby różnych sektorów, możemy uzyskać pozytywne zmiany w szerszej skali. Dlatego warto jest myśleć o współpracy nie tylko między podmiotami publicznymi i prywatnymi, ale również między różnymi dziedzinami i branżami. Miasto Płock dysponuje wyjątkowymi warunkami do wykazania takiej modelowej współpracy w realizacji interdyscyplinarnych projektów, ponieważ ma bogatą historię jako ośrodek gospodarczy. Przez wieki jego podstawą ekonomiczną był handel, głównie za sprawą położenia na brzegu Wisły, która była ważnym szlakiem komunikacyjnym. Przełom nastąpił w połowie XX wieku, kiedy to miasto stało się ważnym ośrodkiem przemysłu petrochemicznego. Wtedy powstała rafineria, która przyczyniła się do znacznego rozwoju miasta. Do tej pory energetyka, logistyka i biznes¹⁰ odgrywają tu kluczową rolę. To potencjał niezwykle obiecujący również w zakresie rozwoju kulturalnego Płocka.

Jeśli chodzi o partnerstwo publiczno-prywatne, jest ono istotnym obszarem zainteresowania, badań i działań podejmowanych przez miasto Płock. W Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku kilka celów strategicznych jest związanych z partnerstwami międzysektorowymi, m.in.:

2.2.3. Rozwój szkolnictwa wyższego poprzez integrację uczelni wyższych w Płocku oraz budowanie współpracy z płockimi firmami

¹⁰ W ostatnich latach zaczęły powstawać centra badawczo-rozwojowe i klastry technologiczne. Według danych GUS W końcu grudnia 2021 roku w Płocku zarejestrowanych było 12 561 podmiotów gospodarczych.

2.3.5. Tworzenie sieci współpracy podmiotów lokalnych oraz platformy wymiany wiedzy i doświadczeń dla przedsiębiorców oraz wprost:

2.4.7. Wspieranie międzysektorowej (sektory: publiczny, prywatny, pozarządowy) współpracy w zakresie kreowania polityki gospodarczej miasta¹¹.

Zasady współpracy finansowej i pozafinansowej określa opracowywany corocznie Program Współpracy Gminy – Miasto Płock z organizacjami pozarządowymi¹². W dokumencie wymieniono cele takie jak: współpraca w zakresie tworzenia polityk publicznych, realizacja zadań publicznych oraz współpraca w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego i rozwijania kapitału społecznego. Jednym z istotnych elementów współpracy pozafinansowej w realizacji wyżej wymienionych celów było powołanie Płockiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Międzysektorowa współpraca jest również widoczna w sprawozdaniach z działalności oraz programach instytucji miejskich. W projektach realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wymieniony jest projekt „Współpraca międzysektorowa na rzecz aktywnej integracji mieszkańców Miasta Płocka”. To współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego program, którego celem jest rozwój kompetencji lub kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych we współpracy z sektorem biznesu.

Największą aktywność na polu współpracy realizują instytucje edukacji i animacji społeczno-kulturalnej, czyli Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki im. Themersonów oraz Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego. Są to nie tylko partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, ale również lokalnym biznesem. Sektor przedsiębiorstw obecny jest na plenerowych wydarzeniach kulturalnych¹³ oraz jako fundator nagród w konkursach¹⁴. Płocki

11 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku.

12 W Płocku – według danych za 2019 rok – w bazie Referatu Komunikacji Społecznej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Wydziale Kultury i Wspierania Inicjatyw Społecznych zapisanych było 347 organizacji pozarządowych.

13 W sprawozdaniu POKiS za 2022 rok instytucja ta wymienia m.in. firmę Rynex.

14 W sprawozdaniu są wymienione następujące firmy: Galeria Mazovia, Galeria Wisła, SPR Wisła Płock, NoveKino Przedwiośnie, Recon.

Ośrodek Kultury i Sztuki wykazuje również współpracę z klubem piłkarskim Wisła Płock S.A. (wykorzystanie nośników reklamowych do promocji wydarzeń kulturalnych) oraz z placówkami edukacyjnymi (warsztaty dla 17 szkół zrealizowane w 2020 roku). Książnica Płocka w swoich sprawozdaniach opisuje współpracę z sektorem pozarządowym¹⁵ oraz biznesem, który przekazuje środki finansowe na uzupełnianie zbiorów bibliotecznych. Książnica wyróżnia się także współpracą ze świetlicami środowiskowymi i Ośrodkiem Pomocy Społecznej, realizując warsztaty terapii zajęciowej¹⁶. Jest to szczególnie potencjalne w rozwoju takich praktyk, które mogą wspierać instytucje kultury i ośrodki pomocy społecznej w aktywnej współpracy na rzecz zbliżonych celów. W planie strategicznym dla Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Płocku¹⁷ jest przecież wiele punktów zbieżnych dla tych dwóch sektorów:

- organizowanie i prowadzenie spotkań/zajęć o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, ruchowych i integracyjnym;
- rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań, umiejętności i pasji;
- propagowanie aktywności społecznej i obywatelskiej wśród osób starszych;
- zapobieganie marginalizacji społecznej seniorów;
- aktywizacja seniorów.

Wnioski

Współpraca instytucji kultury z sektorem biznesu opiera się głównie na wsparciu przedsiębiorców w fundowaniu nagród w konkursach czy udostępnianiu istniejącej infrastruktury. Nie ma programów, w ramach których współpraca ta byłaby pogłębiona, oparta na wymianie wiedzy i kompetencji, nie tylko zasobów finansowych i materialnych. Istnieje potrzeba realizacji projektów opartych na wspólnym budowaniu celów, w których obie strony będą miały równy wkład w pracę nad wszystkimi elementami przedsięwzięcia. Podobnie rzecz się ma ze współpracą na styku edukacji i kultury. Działania instytucji

¹⁵ W sprawozdaniu za rok 2022 wymienione były organizacje takie jak: Stowarzyszenie Przyjaciół Książki i Bibliotek, Fundacja Good Culture, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (projekt „Nie siedź – sieciuj!”).

¹⁶ Program profilaktyczny „Żyję zdrowo i bezpiecznie” we współpracy z Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskim Programem Przeciwdziałania Narkomanii.

¹⁷ Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Płocka na lata 2021-2026.

kultury to w przeważającej części warsztaty i lekcje, w których uczestnicy są konsumentami ostatecznej formy zaproponowanej przez edukatorów. Czym innym mogłaby być pogłębiona i długofalowa współpraca (np. jednoroczna współpraca instytucji z wybraną szkołą¹⁸) w ramach programu edukacji kulturalnej, wzmocniona o wykorzystanie zasobów merytorycznych szkoły oraz o formy partycypacji uczniów i ich aktywnego udziału w formułowaniu tematu prowadzonych lekcji.

Nie bez znaczenia w procesie aktywnej wymiany wiedzy między różnymi branżami jest też obecność w świecie tendencji interdyscyplinarności w działaniach na polu nauk ścisłych i sztuk wizualnych, teatralnych, muzycznych. W 2011 roku szwajcarski ośrodek CERN¹⁹ wprowadził inicjatywę Arts@CERN, która ma za zadanie promować działania łączące sztukę, naukę i technologię. Wiele ośrodków naukowych wprowadza do swojej regularnej działalności współczesne praktyki artystyczne, dając artystom przestrzeń do pracy i inspiracji.

9. Analiza SWOT

Analiza słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń związanych z polityką kulturalną Płocka została opracowana na podstawie warsztatów wydobywczych ze środowiskiem realizatorów oraz na podstawie dokumentów strategicznych²⁰. Wspomniane wyżej warsztaty zostały przeprowadzone z:

- pracownikami Płockiego Ośrodka Kultury i Sztuki im. Themersonów;
- dyrektorami płockich instytucji kultury;
- urzędnikami sektora kultury, edukacji miasta Płocka;
- działaczami z obszaru kultury i animacji społecznej, m.in. niezależnymi realizatorami oraz pracownikami trzeciego sektora.

¹⁸ Niemiecki model programu „Teatr i Szkoła” zakłada taką współpracę. <https://teatr-pismo.pl/6489-partnerstwo-strategiczne-o-wspolpracy-szkoly-i-teatru-w-niemczech/> [dostęp: 06.07.2023].

¹⁹ Ośrodek naukowo-badawczy położony na północno-zachodnich przedmieściach Genewy na granicy Szwajcarii i Francji. Źródło: Wikipedia [dostęp: 06.07.2023].

²⁰ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Płocka do 2030 roku.

Podczas rozmów i pracy warsztatowej mocno wybrzmiewały zarówno mocne strony Płocka, związane z jego położeniem, historią i lokalnym dziedzictwem, jak również słabości wynikające z niedostatecznego zaangażowania mieszkańców. Wskazywano na szanse rozwoju poprzez wykorzystanie potencjału międzysektorowego oraz zagrożenia cywilizacyjne, które łączą się z kryzysami na polu gospodarczym i społecznym.

Mocne strony:

- położenie miasta niemal w geograficznym środku Polski, nad największą polską rzeką Wisłą (oś szlaków transportowych, handlowych i osadniczych), z historycznym centrum na widokowym Wzgórzu Tumskim;
- silna i aktywna rola wydziału kultury w strukturze Urzędu Miasta;
- historia miasta, jego dziedzictwo (materialne, niematerialne i osobowe);
- szeroka oferta kulturalna płockich instytucji kultury wraz z bogatym programem festiwalu;
- unikatowe na skalę światową zbiory art brut, wraz z całą metodologią pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym oraz z archiwum społecznym;
- dorobek metodologiczny festiwalu kultury i sztuki dla osób niewidomych;
- dynamiczny rozwój infrastruktury kultury;
- aktywne i rzeczywiste zaangażowanie miasta w polityki i cele zrównoważonego rozwoju – implementacja Agendy 2030 oraz afiliacja Centrum CIFAL;
- silny i dynamicznie rozwijający się program wolontariatu;
- możliwość pogłębiania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia²¹;
- system wsparcia dla dzieci i młodzieży z trudnościami oraz dla dzieci i młodzieży uzdolnionej²²;
- funkcjonowanie placówek oświaty pozaszkolnej;

21 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

22 Tamże.

- realizacja projektów kulturalnych poprzez wykorzystanie środków z Budżetu Obywatelskiego;
- realizacja projektów kulturalnych w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie edukacji kulturalnej i upowszechniania kultury;
- aktywni na polu działalności kulturalnej realizatorzy;
- silny sektor społeczny w obszarze kultury;
- silne powiązania wewnętrzne instytucji kultury i organizacji pozarządowych.

Słabe strony:

- słaby dojazd komunikacyjny, nieodpowiednia infrastruktura drogowa;
- położenie Płocka między dwoma silnymi ośrodkami miejskimi: Łodzią i Warszawą;
- deficyt zintegrowanych i skutecznych działań, których celem jest całoroczne ożywienie bulwarów wiślanych;
- niewystarczające wykorzystanie potencjału lokalnych społeczności;
- centralizacja kultury (brak mniejszych ośrodków animacji kultury w osiedlach);
- odpływ młodego pokolenia z miasta;
- niewystarczająca współpraca między instytucjami kultury w zakresie tworzenia spójnego kalendarza imprez;
- niewystarczająca liczba projektów międzynarodowych realizowanych przez płockie instytucje;
- niewystarczające wykorzystanie współpracy z sektorem przemysłowym;
- biurokratyzacja działalności instytucji kultury i trzeciego sektora;
- niewystarczająca oferta dla odbiorców w wieku 18-26 lat;
- niewystarczające zaangażowanie odbiorców w uczestnictwo w ofercie kulturalnej płockich instytucji;

- niewystarczająca oferta edukacyjna dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi²³;
- edukacja kulturalna i współpraca oświaty z kulturą nie funkcjonują w oparciu o usystematyzowany program czy strategię.

Szanse:

- dokument strategiczny w obszarze polityki kulturalnej;
- tytuł Europejskiej Stolicy Kultury dla miasta Płocka;
- wdrożenie planów rewitalizacji miasta, a co za tym idzie ożywienie płockich podwórek i osiedli²⁴;
- zakończenie inwestycji związanych z rozbudową infrastruktury kultury;
- opracowanie i wdrożenie polityki młodzieżowej dla miasta;
- opracowanie i wdrożenie programu edukacji kulturalnej;
- skuteczna promocja Płocka jako miasta o bogatej ofercie turystycznej;
- zmniejszenie wpływu polityki na działania kulturalne i oświatowe;
- współpraca międzysektorowa, zarówno z organizacjami i instytucjami pomocy społecznej, jak również z sektorem przedsiębiorstw i biznesu;
- opracowanie oferty całorocznej, bez nadmiernej koncentracji na okresie wiosenno-letnim;
- dostęp do środków funduszy unijnych oraz rozwój gospodarczy regionu.

Zagrożenia:

- ryzyko spowolnienia gospodarczego, postępujący kryzys ekonomiczny;
- emigracja zarobkowa osób z wysokimi kwalifikacjami zawodowymi;

²³ Tamże.

²⁴ Uczestnicy części warsztatowej w szczególności wskazywali na osiedle Podolszyce Północ i Południe.

- niekorzystne zjawiska demograficzne, takie jak starzenie się społeczeństwa, migracje;
- postępujące problemy społeczne pogłębiające izolację społeczną i spadek kapitału społecznego – kryzysy zdrowotne, w tym zdrowia psychicznego, osamotnienie, polaryzacja społeczeństwa;
- okresowa niewydolność infrastruktury hotelowej w zderzeniu z koncentracją największych imprez masowych – generowanie negatywnych doświadczeń i ograniczenie rozwoju turystyki;

Z powyższej analizy wynikają rekomendacje dla dalszej pracy w obszarze rozwoju współpracy międzysektorowej, aktywnego włączania młodzieży w projektowanie oferty kulturalnej oraz wzmocnienia kooperacji oświaty z kulturą.

Część strategiczna

1. Misja i wizja

Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego, upowszechnianie ekspresji twórców, promocja różnorodności oraz dostępność kultury dla wszystkich – to główne zadania polityki kulturalnej Płocka. Ma ona prezentować długofalową wizję kultury, która służy strategicznym celom miasta, uwzględniając jego rozwój, potrzeby mieszkańców i przyszłe wyzwania.

Dziś, w świecie pełnym zmian, wizja taka staje się kluczowym elementem promowania zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego. Kultura i dialog, w tym dialog międzykulturowy, to nasze narzędzia do budowania pokojowych relacji między społecznościami. Współpraca na rzecz dziedzictwa kulturowego ma z kolei podkreślić jego wartość dla naszej wspólnoty.

Działania polityki kulturalnej opierają się na lub odnoszą do wielu mechanizmów, takich jak prawo, organizacja i zarządzanie, finansowanie, promocja kultury, a także badania i system informacji o kulturze. Wszystkie je powinna spajać idea wzmocnienia sektora kultury w ekosystemie społecznym, a tym samym zwiększenia gotowości do podjęcia wyzwań współczesnej cywilizacji.

Sektor kultury różni się od innych, zasilanych dynamiką rynkową. Celem wynikającym z założeń polityki kulturalnej jest jak najbardziej produktywnie gospodarowanie nim, podnoszenie kompetencji jego kadr oraz poszukiwanie najlepszych sposobów zarządzania wiedzą i efektywnością. W ten sposób można skompensować mniejsze zasoby i wykorzystać pełen potencjał pola kultury.

Polityka kulturalna Płocka powinna zachęcać także do systemowych rozwiązań, które pozwolą na istnienie tych przejawów kultury, które mogą mieć trudności w funkcjonowaniu w warunkach wolnego rynku i postępującej globalizacji.

W tworzeniu dokumentu uwzględniono perspektywy przydatne, a nawet konieczne do ujęcia w całościowej strategii rozwojowej dla Płocka, skupionej na wizji „niezwykłego, nowoczesnego” miasta „spełnionych i kreatywnych” ludzi:

- *postrzeganie miasta jako złożonego organizmu*: wszystkie jego elementy – od mieszkańców (ludzkich i nie-ludzkich), przez przyrodę, aż po infrastrukturę – są ze sobą powiązane i oddziałują na siebie; to, jak podejmowane są decyzje w jednym obszarze, może mieć istotny wpływ na inny;
- *uznanie kultury za element spajający*: jest w stanie zintegrować społeczność i zaangażować mieszkańców w rozwój miasta; tworzy to więzi społeczne, które są niezbędne do skutecznego zarządzania miastem i tworzenia poczucia tożsamości miejskiej;
- *wyróżnienie roli kapitału społecznego*: jest on kluczowy dla osiągnięcia różnych celów społecznych, takich jak edukacja, bezpieczeństwo i zdrowie publiczne; powstaje przez wspólne rozwiązywanie problemów i podnoszenie jakości życia, co jest jednym z kluczowych aspektów tworzenia silnej społeczności;
- *promowanie zaangażowania społecznego przez aktywność kulturalną i artystyczną*: jest ona naturalnym narzędziem tworzenia więzi społecznych, promowania dialogu i współpracy, a także zwiększania zaangażowania społecznego;
- *tworzenie przestrzeni kultury jako widocznej i gościnnej*: zgodnie z wizją miasta-miejsca, gdzie kultura jest siłą napędową rozwoju, jest doceniana i wzmacniana, a mieszkańcy czują się zachęceni do uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Misja polityki kulturalnej Płocka:

Poprzez naszą politykę kulturalną pragniemy:

- rozwijać **przedsiębiorczość** w kulturze
- wpływać na **ład** przestrzenny i społeczny
- promować **otwartość** na nowe formy sztuki
- rozbudzać **ciekawość** historyczną i twórczą
- stworzyć **koloryt** miasta poprzez organizację unikalnych wydarzeń kulturalnych.

Wizja polityki kulturalnej Płocka:

- Miasto kulturalnie żywotnego, twórczego i otwartego społeczeństwa, które równocześnie:
 - ceni swoją tożsamość, historię
 - inwestuje w żywy kontakt z otoczeniem, czerpiąc z niego impulsy do wzmocnienia, zmian oraz innowacji.
- Miejsce, które jest dynamicznym centrum kreatywności, kultury i innowacji, przyciągającym mieszkańców, turystów i inwestorów swoim unikalnym fenomenem.

2. Główne kierunki działania

Budowanie żywej, kreatywnej i otwartej społeczności to cel, który Płock stawia sobie na polu kultury. Rola tego wyzwania dla miejskiej tożsamości, historii oraz zrozumienia powiązań wszystkich jego elementów wytycza główne kierunki działania, które pozwolą urzeczywistnić zaproponowaną wizję.

Proponowane aktywności koncentrują się na trzech kluczowych obszarach: rozwijaniu i integrowaniu sektora kulturalnego w Płocku, wzmacnianiu kapitału społecznego poprzez promocję dialogu i świadomości współzależności oraz skutecznej komunikacji misji i wizji kultury Płocka na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym.

Każdy z tych kierunków jest poszerzony opisem głównych zadań, wskazujących linię postępowania.

Kierunek działania 1: Rozwój i integracja sektora kulturalnego w Płocku

Główne zadania:

1.1 Wzmacnianie kompetencji i wiedzy osób pracujących w sektorze kultury poprzez organizację szkoleń, warsztatów i konferencji:

- Stan docelowy: pracownicy sektora kultury są dobrze wykwalifikowani, posiadają nowoczesną wiedzę i efektywne umiejętności.
- Kluczowa korzyść: poprawa jakości usług kulturalnych i twórczych, większe możliwości dla sektora kultury w Płocku.

1.2 Opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania wiedzą o kulturze, uwzględniającej rozwój nowoczesnych form przekazu kultury:

- Stan docelowy: sektor kultury w Płocku dynamicznie się rozwija, lepiej rozumiejąc potrzeby odbiorców i otoczenia oraz efektywnie zarządzając i wykorzystując swoje zasoby.
- Kluczowa korzyść: większe możliwości dla twórców i podmiotów kultury, zwiększone wsparcie dla kultury lokalnej.

1.3 Zwiększenie współpracy między sektorem kultury, edukacji i oświaty, z naciskiem na realizację wspólnych projektów i programów:

- Stan docelowy: sektor kultury, edukacji i oświaty skutecznie współpracują na rzecz rozwoju społeczności lokalnej.
- Kluczowa korzyść: poprawa jakości edukacji, większe zaangażowanie społeczności w kulturę lokalną.

1.4 Rozwój infrastruktury kulturalnej poprzez remonty istniejących obiektów oraz budowę nowych przestrzeni kulturalnych:

- Stan docelowy: Płock posiada rozwiniętą i nowoczesną infrastrukturę kulturalną.
- Kluczowa korzyść: dostępność różnorodnej oferty kulturalnej dla mieszkańców i turystów.

Kierunek działania 2: Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez promocję dialogu i świadomość współzależności

Główne zadania:

2.1 Promowanie różnorodności, wymiany i współpracy między wszystkimi grupami mieszkańców Płocka poprzez organizację wydarzeń kulturalnych i społecznych:

—— Stan docelowy: Płock jest społecznością otwartą, akceptującą różnorodność i promującą dobre relacje między swoimi mieszkańcami.

—— Kluczowa korzyść: tworzenie społeczności opartej na szacunku i zrozumieniu, zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania lokalne.

2.2 Opracowanie i wdrożenie strategii angażowania społeczności lokalnej w działania kulturalne:

—— Stan docelowy: społeczność lokalna jest aktywnie zaangażowana w życie kulturalne Płocka.

—— Kluczowa korzyść: zwiększenie uczestnictwa w kulturze, poprawa jakości życia mieszkańców.

2.3 Włączenie grup wykluczonych do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta poprzez organizację specjalnych programów i inicjatyw:

—— Stan docelowy: wszyscy mieszkańcy Płocka, niezależnie od ich pochodzenia, położenia społecznego lub sytuacji, mają umożliwiony dostęp do kultury.

—— Kluczowa korzyść: redukcja nierówności społecznych, zwiększenie spójności społecznej.

2.4 Promowanie współpracy ponadlokalnej i międzynarodowej w sektorze kultury poprzez realizację projektów z partnerami krajowymi i zagranicznymi:

—— Stan docelowy: Płock jest aktywnym uczestnikiem ponadlokalnego i międzynarodowego ruchu kulturalnego.

—— Kluczowa korzyść: zwiększenie widoczności Płocka na arenie krajowej i międzynarodowej, wymiana doświadczeń z partnerami zagranicznymi.

Kierunek działania 3: Efektywna komunikacja misji i wizji kultury Płocka zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym

Główne zadania:

3.1 Opracowanie i wdrożenie strategii komunikacji i marketingu promującej kulturę Płocka na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym:

- Stan docelowy: Płock jest dobrze rozpoznawalny jako miejsce bogate w kulturę i zasoby kulturalne.
- Kluczowa korzyść: zwiększenie atrakcyjności Płocka dla turystów, inwestorów i nowych mieszkańców.

3.2 Tworzenie i promowanie angażującej narracji o Płocku, która podkreśla jego unikalne atuty i zasoby kulturalne:

- Stan docelowy: Płock jest postrzegany jako miejsce o unikalnym dziedzictwie kulturowym, bogatym polu twórczości i dynamicznej scenie artystycznej.
- Kluczowa korzyść: awans kulturowego profilu wizerunkowego miasta, przyciąganie turystów i twórców kultury.

3.3 Regularne i skuteczne informowanie społeczeństwa o działaniach, wydarzeniach i sukcesach sektora kultury w Płocku:

- Stan docelowy: mieszkańcy Płocka są dobrze poinformowani o bieżących wydarzeniach kulturalnych i sukcesach sektora.
- Kluczowa korzyść: zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie kulturalne miasta i utożsamiania się z nim.

3. Narzędzia i programy

Realizacja celów strategicznych będzie możliwa dzięki wdrożeniu skutecznych narzędzi i programów. Do ich realizacji z kolei niezbędne będzie zaplanowanie źródeł finansowania oraz określenie grup docelowych, do których miasto kierować będzie swoją ofertę. Poniższe kierunki wdrażania Urząd Miasta Płocka może realizować

zarówno przy wykorzystaniu bezpośrednich narzędzi finansowych (np. dotacje podmiotowe, dotacje celowe, otwarte konkursy ofert, stypendia, Budżet Obywatelski Płocka), jak i poprzez działania pośrednie, takie jak współorganizacja projektów, wsparcie pozafinansowe czy projekty własne realizowane przez Urząd, do których zapraszani będą poszczególni twórcy, animatorzy, edukatorzy i menedżerowie kultury.

Programy wspierania podmiotów kultury

Zindywidualizowany program szkoleniowy

Bezpośrednią przyczyną konieczności powołania takiego programu jest potrzeba wzmacniania twórców, artystów, menadżerów kultury, animatorów. Rekomendujemy program zindywidualizowanej oferty mentoringu i tutoringów, jak również szkolenia w obszarach wcześniej zdiagnozowanych. Konieczne jest rozwijanie kompetencji na każdym etapie rozwoju realizatorów, niezależnie od ich stanu wiedzy i lat przepracowanych w sektorze kultury. Rekomenduje się również formę staży i wymiany kompetencji między różnymi branżami (np. biznesu i kultury), w tym staże zagraniczne, które pozwolą na dzielenie się innowacyjnymi metodami pracy oraz na podnoszenie wiedzy na temat panujących globalnie trendów.

Sieciowanie i udostępnianie zasobów

Program skierowany do instytucji, organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego będzie zachęcał do podejmowania międzysektorowych partnerstw przy realizacji projektu albo staży szkoleniowych dla swoich pracowników. Jednocześnie rekomenduje się powołanie modelu do współdzielenia zasobów między instytucjami, który pozwoliłby na bezkosztowe użyczenie rezerw materialnych czy usług. W ramach programu będzie możliwość organizacji spotkań sieciujących: konferencji, seminariów tematycznych, szczególnie takich, w których jest szansa na wymianę wiedzy i umiejętności między różnymi środowiskami, również tymi spoza sektora kultury i sztuki. Z punktu widzenia przyszłych celów tego programu bardzo istotne jest sieciowanie środowiska płockich realizatorów, szczególnie działaczy programowych festiwali miejskich,

którzy w rozmowach wydobywczych podkreślali konieczność takiej współpracy.

Programy badawcze i wspieranie partnerstw zagranicznych

Konkursy dla kolektywów badawczych i organizacji pozarządowych, dzięki którym będzie możliwy stały monitoring zmian i tendencji zachodzących w mieście, regionie, świecie. Dzięki specjalnie powołanemu miejscu będzie można magazynować wypracowane raporty, co pozwoli na pogłębioną refleksję realizatorów, jak również organów decyzyjnych.

Rekomenduje się również konkursy na projekty realizowane we współpracy z partnerem zagranicznym, których warunkiem koniecznym będzie wymiana wiedzy między instytucjami płockimi i europejskimi.

Programy edukacji kulturalnej

Program rozwijania kompetencji przyszłości, opracowany we współpracy placówek oświatowych z podmiotami kultury

Eksperti apelują o konieczność budowania programów edukacyjnych, których celem jest m.in.: rozwijanie krytycznego i analitycznego myślenia; kompleksowe rozwiązywanie problemów, kreatywność; innowacyjność i podejmowanie inicjatywy; budowanie i rozwijanie relacji. Edukacja kulturalna, a szczególnie praca metodą projektu, jest skutecznym narzędziem do rozwijania takich umiejętności. Niezwykle istotne mogą okazać się programy instytucji kultury opracowane we współpracy z placówkami oświaty, w których działania kulturalne można dostosować do realizacji podstawy programowej. Mogłoby to być również sposobem na utrwalenie i pogłębienie współpracy tych dwóch sektorów oraz na takie budowanie projektów, w których zagadnienia z różnych dziedzin, również te z nauk matematyczno-przyrodniczych, mogą być realizowane poprzez edukację kulturalną.

Programy zakładające długofalową i trwałą współpracę placówek oświatowych z instytucjami kultury

Niezwykle uzasadnione może być wprowadzanie modeli skandynawskich czy niemieckich, których celem jest pogłębiona, roczna współpraca jednej instytucji z jedną szkołą. Cykliczna – oparta więcej na procesie, mniej na jednorazowym efekcie. Zaplanowana w drodze kooperacji i aktywnego partnerstwa. Oddająca przestrzeń uczniom w modelu eksperymentu i bezpośredniego doświadczania. W takim projekcie ważne jest określenie jakościowych, nie ilościowych wskaźników ewaluacji.

Programy wspierające aktywność młodzieży

Wszelkie programy wspierające aktywność na różnych polach, nie tylko kulturalno-artystycznych. Każda forma pracy ze społecznością, aktywizm w różnych obszarach działalności człowieka poszerza horyzont rozumienia edukacji kulturalnej, stąd rekomenduje się wspieranie działalności, która łączy aktywności twórcze z szukaniem odpowiedzi na społeczne problemy. Realizacja celu może odbywać się w drodze programów stypendialnych dla osób indywidualnych, jak i dla grup, co pozwoli dodatkowo stymulować rozwijanie pracy kolektywnej i interdyscyplinarnego projektowania działań.

Programy edukacji kulturalnej i działań artystyczno-kulturalno-społecznych, których tematem jest dziedzictwo przyrodnicze i miejskie

Rekomenduje się wspieranie inicjatyw zbudowanych wokół tematu relacji z otoczeniem przyrodniczym, ale również miejskim, w których sposób odbierania rzeczywistości architektoniczno-społecznej jest formą wypowiedzi artystycznej. Rekomenduje się działania interdyscyplinarne, w ramach których odbiorcy mogą nawiązać dialog z naturą, doświadczać jej zmysłami i twórczo przetwarzać. W ramach takich programów możliwe jest również projektowe eksplorowanie tkanki miejskiej w kontekście społecznych potrzeb i wyzwań przyszłości, i przy wykorzystaniu metod pracy takich jak np. kreatywne myślenie czy projektowanie przyszłości.

Rezydencje artystyczne w instytucjach, ale również w szkołach i innych placówkach oświatowych (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii)

Tak jak rezydencje artystyczne w instytucjach są coraz powszechniejszą metodą na wypełnianie misji i wizji placówek, tak brakuje wdrażania tej formuły w placówkach oświatowych. Tendencje światowe z kolei są inne i pokazują, że obecność artysty w szkole jest skuteczną metodą edukacji oraz kształcenia kompetencji społeczno-emocjonalnych. Jest też oswojeniem uczniów na każdym etapie edukacji ze sztuką współczesną, szczególnie w wymiarze nowych strategii artystycznych, często wymykających się tradycyjnym formatom, takim jak obraz, rzeźba, obiekt. Finansowanie mogłoby przybrać formę konkursu stypendialnego dla artystów.

Programy udostępniania kultury

Programy wspierające kreatywność i twórczość mieszkańców

Rekomenduje się wszelkie działania, które pozwolą rozwijać twórczy potencjał mieszkańców, przy czym istotne jest poszerzanie horyzontu kreatywności i twórczości poza obszar tradycyjnie powiązany ze sztuką. Ważne w tych działaniach jest docenienie kreatywności, która przybiera formułę wynalazczości, sprawczości na polu działań aktywistycznych i społecznych, wydobycie kulturotwórczego potencjału w grupach hobbystów i pasjonatów organizujących się wokół jakichś idei. Skutecznymi narzędziami mogą być programy wsparcia w postaci inicjatyw lokalnych, minigrantów dla grup nieformalnych, takie projektowanie przestrzeni miasta, w którym znajduje się przestrzeń oddana w ręce aktywnych mieszkańców. Mowa tu być może o mniejszych przestrzeniach klubowych, zlokalizowanych w osiedlach, które spajałyby energię ludzką i stymulowały do dalszych oddolnych inicjatyw.

Programy z obszaru cyfrowej dostępności

Po okresie pandemii COVID-19 i zjawisku związanym z poszerzeniem uczestnictwa w wydarzeniach przez narzędzia do transmisji online istnieje potrzeba utrzymania takiej formuły, pogłębiania

procesów związanych z technologizacją kultury oraz wspierania działalności na polu twórczości cyfrowej. Wiązać się to zapewne będzie z koniecznością prowadzenia działań równoległych, niwelujących cyfrowe wykluczenie, poszerzających kompetencje związane z obsługą urządzeń czy szerokie udostępnianie infrastruktury technicznej. To z jednej strony, bo z drugiej rekomenduje się wspieranie inicjatyw, które są przejawem twórczej ekspresji w środowisku cyfrowym: projektowanie gier, aplikacji, rozwiązań związanych z metawersum. Może to się odbywać na zasadach twórczych stypendiów dla zespołów projektowych czy indywidualnych twórców. Korzyści wynikające ze wspierania tego typu inicjatyw mogą być ogromne, począwszy od bycia na pozycji pioniera w uznaniu nie do końca docenianego rozdziału twórczej ekspresji, jakim jest działalność cyfrowa, skończywszy na poszerzeniu rozumienia uczestnictwa w kulturze i dostrzeganiu formatów dotychczas nieobowiązujących w oficjalnych obiegach sztuki.

Programy udostępniania kultury osobom z niepełnosprawnościami

Wszystkie działania zarówno w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjnej. Wspieranie inicjatyw włączających środowiska osób z niepełnosprawnościami, zarówno na poziomie oddzielnych projektów, skierowanych do tych grup, jak również w formie dofinansowania istniejących działań i festiwali, których celem byłoby dostosowanie oferty do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Rekomenduje się szerokie projektowanie usług i wydarzeń oraz myślenie o innych formach wykluczenia, z którymi ścierać się mogą np. obcokrajowcy. Analizując ogromny istniejący dorobek związany z promowaniem twórczości art brut, którego celem mogłoby być rzecznictwo i praca nad narzędziami wprowadzania w oficjalny obieg sztuki tak kategoryzowanej twórczości (i rozumianej w podobny sposób twórczości nieprofesjonalnej). Rozszerzając ten wątek – brakuje zrozumienia dla sztuki osób z niepełnosprawnościami, istnieje ona poza oficjalnymi obiegami, a jest w odczuciu ekspertów niezwykle silnym przykładem przejawu talentów i tego rodzaju twórczej ekspresji, którą trudno oceniać w kategorii „profesjonalnej” i „nieprofesjonalnej”. Mogłaby być to szansa dla miasta w zrobieniu odważnego kroku, którego brakuje na polu krajowym, a nawet europejskim. Działania w tym

zakresie stanowią też laboratorium wrażliwości instytucji w zakresie reagowania na potrzeby szerokiej grupy osób ze specjalnymi potrzebami. Wyzwania dostępności kultury i sztuki dotyczą bowiem także innych grup społecznych, dla których dostęp do tych aspektów życia w mieście może być ograniczony (osoby w wieku senioralnym, rodzice z dziećmi etc.). Doświadczenia osób z niepełnosprawnościami są w tym zakresie głosem eksperckim.

4. Zasady realizacji polityki kulturalnej

Zasada promowania różnorodności kulturowej, dialogu międzykulturowego

Podkreślanie wspólnych aspektów europejskich kultur, dziedzictwa i historii, co bezpośrednio wynika z wartości Unii Europejskiej. Zasada ta dotyczy takiej realizacji polityki kulturalnej, w której wiele kultur, pomimo oczywistych różnic, może realizować wspólne cele i rozmawiać o podobieństwach i wartościach, którymi się kierują. Dialog międzykulturowy rozumiemy jako nieustającą wymianę w duchu zrozumienia i szacunku, wspólną inspirację z poszanowaniem odrębności. Można to odnieść zarówno do historycznego dziedzictwa, w którym wielokulturowość była elementem tożsamości, jak również do współczesności, w której w drodze kryzysów migracyjnych (tych związanych z wojną) oraz istniejącego prawdopodobieństwa migracji klimatycznych wielokulturowość staje się tematem niezwykle aktualnym.

Zasada dialogu

Dialog na różnych płaszczyznach wymiany poglądów i partycypacyjnego podejmowania decyzji. To działania, które mają na celu umożliwienie współpracy w planowaniu przedsięwzięć oraz branie pod uwagę głosu mieszkańców Płocka przy jednoczesnym promowaniu partnerstw międzysektorowych. Zasada dialogu pozwala na porozumienie ponad podziałami w ważnych kwestiach społecznych, bez uprzedzeń i z uważnym wsłuchiowaniem się w argumenty każdej ze stron. Szczególnie obecnie, w czasach, w których obserwowana

jest społeczna polaryzacja, kultura stoi przed nowymi wyzwaniami, jakimi może być budowanie pomostów między podziałami.

Zasada transparentności

Jasne i zrozumiałe zasady współżycia społecznego i w relacjach zachodzących między różnymi instytucjami a mieszkańcami. To takie organizowanie polityki, instytucji i urzędu, które pozwala innym zaangażowanym w proces budowania kapitału społecznego oraz kulturalnego zrozumieć procedury i im zaufać. Zasada transparentności pozwala na przejrzystość procesu podejmowania decyzji i dostęp do informacji publicznej, która jest powszechna i dostępna dla każdego zainteresowanego, zrozumiała – niezależnie od jego kompetencji.

Zasada dostępności i otwartości

Otwartość podmiotów kultury na różnorodne potrzeby potencjalnych odbiorców, w tym także osób z niepełnosprawnościami. To działania promujące włączanie wszystkich grup społecznych oraz niwelowanie różnic w dostępie do kultury, tych wynikających z barier architektonicznych, informacyjnych, komunikacyjnych, ale również ekonomicznych i transportowych. Zasada dostępności mówi wprost o przeciwdziałaniu wykluczeniu, czyli założeniu identyfikacji obszarów (tematycznych i geograficznych), w których mogłoby się ono pojawić. Wiąże się to z uważnym obserwowaniem zmian na polu lokalnym i globalnym, żeby takie ewentualne zagrożenia wykluczeniem przewidzieć i adekwatnie na nie zareagować.

Zasada współpracy

Zasada polegająca na działaniu podmiotów kultury w sposób kooperacyjny, nie konkurencyjny, w duchu otwartości i dialogu. To taki model współistnienia różnych podmiotów, w którym nie ma podziału na „lepszych” i „gorszych”, a istniejące różnice w kapitale czy potencjale traktowane są jako punkt wyjścia do obustronnej wymiany wiedzy, umiejętności, zasobów materialnych i niematerialnych. Zasada współpracy polega na realizacji wspólnych celów w imię

podobnych wartości, co pozwala na trwałe i długofalowe budowanie rezultatów.

Zasada łączenia potencjałów

Zasada, która polega na zrzeszaniu się w małych i dużych sieciach, co sprzyja realizacji zadań w sposób bardziej twórczy, innowacyjny i efektywny. W ramach tej metody można łączyć potencjały zarówno w ramach jednego sektora, jak też pomiędzy wieloma środowiskami i obszarami tematycznymi. To skuteczny tryb, który pozwala na inspirację różnymi stylami pracy i zarządzania. Pozwala on również na efektywność ekonomiczną w organizowaniu swojej działalności, w ramach której część kosztów można rozłożyć na kilka kooperujących ze sobą podmiotów.

Zasady te powinny stanowić kompas w realizacji programów operacyjnych czy wynikających z nich szczegółowych zadań. Mogą one stanowić podstawę w projektowaniu konkursów skierowanych do organizacji pozarządowych, co pozwoli na spójność metod realizacji celów strategicznych.

5. Wskaźniki

Ewaluacja polityki kulturalnej powinna opierać się na okresowej refleksji nad skutecznością realizacji celów, a także badaniu zbieżności sytuacji aktualnej z docelową w poszczególnych obszarach strategicznych.

Bieżący monitoring i ewaluacja poszczególnych programów powinien być podporządkowany ogólnym, jakościowym wskaźnikom opisującym stan danych obszarów życia w mieście. Propozycje dotyczące powiązania stanu docelowego z programami określającymi narzędzia i kierunki wsparcia, a także kierunki refleksji ewaluacyjnej, prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 5. System wskaźników weryfikujących realizację polityki kulturalnej

Stan docelowy/powinno być programy	Weryfikacja stanu docelowego oraz postulowane wskaźniki programów
<p>1.1 Pracownicy sektora kultury są dobrze wykwalifikowani, posiadają nowoczesną wiedzę i efektywne umiejętności.</p>	<p>Okresowe badania obejmujące sytuację kadr kultury oraz poziom zaspokojenia potrzeb rozwojowych osób pracujących w sektorze kultury.</p>
<p>Zindywidualizowany program szkoleniowy.</p>	<p>Odsetek osób pracujących w sektorze kultury objęty programami szkoleniowymi.</p>
<p>1.2 Sektor kultury w Płocku dynamicznie się rozwija, lepiej rozumiejąc potrzeby odbiorców i otoczenia oraz efektywnie zarządzając i wykorzystując swoje zasoby.</p>	<p>Okresowa ocena satysfakcji mieszkańców z oferty kulturalnej miasta oraz analiza danych dotyczących uczestnictwa w kulturze. Okresowe badania z przedstawicielami instytucji kultury w zakresie stopnia wykorzystywania aktualnego potencjału kulturalnego miasta.</p>
<p>Sieciowanie i udostępnianie zasobów.</p>	<p>Odsetek podmiotów kultury współpracujących z innymi podmiotami/uczestniczących w sieciach współpracy na poziomie lokalnym i regionalnym.</p>
<p>Programy badawcze i wspieranie partnerstw zagranicznych.</p>	<p>Okresowa analiza tematyczna identyfikowanych zagrożeń i trendów wpływających na stan kultury w mieście.</p>
<p>1.3 Sektor kultury, edukacji i oświaty skutecznie współpracują na rzecz rozwoju społeczności lokalnej.</p>	<p>Okresowa analiza programów instytucji miejskich, festiwali oraz działań innych podmiotów wspieranych przez miasto Płock pod kątem uwzględnienia w działaniach celów SZRMP 2030 odnoszących się do obszaru kultury.</p>
<p>Rezydencje artystyczne w instytucjach, ale również w szkołach i innych placówkach oświatowych (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii).</p>	<p>Liczba rezydencji. Odsetek instytucji uczestniczących w programach rezydencyjnych.</p>
<p>Program rozwijania kompetencji przyszłości, opracowany we współpracy placówek oświatowych z podmiotami kultury.</p>	<p>Odsetek instytucji oświatowych, w których realizowane są przedsięwzięcia rozwijające kompetencje przyszłości z udziałem podmiotów kultury.</p>

Stati účelůwypowědńw prográmw		Weryfikacja stanu docelowego oraz postulowana wakańki programów	
1.4	Płock posiada rozwiniętą i nowoczesną infrastrukturę kulturalną.	Szczegółowy zakres potencjału infrastrukturalnego do określenia wraz z uchwaleniem strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Płocka.	
2.1	Płock jest społecznością otwartą, akceptującą różnorodność i promującą dobre relacje między swoimi mieszkańcami.	Okresowe badanie nastawienia mieszkańców do różnorodności oraz udział mieszkańców w przedsięwzięciach dotyczących dialogu.	
	Programy wspierające aktywność młodzieży.	Odsetek młodzieży objętej programem.	
	Programy udostępniania kultury osobom z niepełnosprawnościami.	Odsetek osób z niepełnosprawnościami deklarujących korzystanie z oferty kulturalnej.	
2.2	Spółeczność lokalna jest aktywnie zaangażowana w życie kulturalne Płocka.	Analiza wydarzeń angażujących mieszkańców, w tym badanie trendów uczestnictwa w poszczególnych formach aktywności, Okresowy przegląd aktywności twórczej mieszkańców i aktywnych podmiotów kultury, a także badanie dotyczące uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych przez osoby spoza miasta.	
	Programy edukacji kulturalnej i działań artystyczno-kulturalno-społecznych, których tematem jest dziedzictwo przyrodnicze i miejskie.	Odsetek działań obejmujących kwestie dziedzictwa przyrodniczego i miejskiego w ogólnej liczbie działań artystyczno-kulturalno-społecznych.	
	Programy zakładające długofalową i trwałą współpracę placówek oświatowych z instytucjami kultury.	Odsetek placówek oświatowych, współpracujących z instytucjami kultury dłużej niż 12 miesięcy.	
2.3	Wszyscy mieszkańcy Płocka, niezależnie od ich pochodzenia, położenia społecznego lub sytuacji, mają umożliwiony dostęp do kultury.	Ekspercki audyt dostępności wydarzeń oraz oferty instytucjonalnej, analiza dostępności ekonomicznej oraz ocena polityki cenowej (w tym komplementarności oferty podmiotów publicznych i komercyjnych).	

Stan docelowy/powinno być	Weryfikacja stanu docelowego oraz postulowane rozwiązania
Programy edukacji kulturalnej i działań artystyczno-kulturalno-społecznych, których tematem jest dziedzictwo przyrodnicze i miejskie.	Odsetek działań obejmujących kwestie dziedzictwa przyrodniczego i miejskiego, w ogólnej liczbie działań artystyczno-kulturalno-społecznych.
Programy udostępniania kultury osobom z niepełnosprawnościami,	Odsetek osób z niepełnosprawnościami korzystający z oferty kulturalnej w mieście,
Programy wspierające kreatywność i twórczość mieszkańców.	Odsetek mieszkańców podobszarów rewitalizowanych korzystających z oferty kulturalnej w mieście.
2.4 Płock jest aktywnym uczestnikiem ponadlokalnego i międzynarodowego ruchu kulturalnego.	Okresowa analiza programowa działań artystycznych wspieranych przez miasto Płock, angażujących partnerów międzynarodowych, oraz ocena zaangażowania płockich podmiotów kultury uczestniczących w przedsięwzięciach międzynarodowych.
Programy z obszaru cyfrowej dostępności.	Odsetek działań realizowanych przez płockie podmioty kultury, dostępnych w sferze cyfrowej/o których informacje dostępne są w formie cyfrowej.
Programy badawcze i wspieranie partnerstw zagranicznych,	Odsetek działań prowadzonych we współpracy z partnerami spoza miasta.
3.1 Płock jest dobrze rozpoznawalny jako miejsce bogate w kulturę i zasoby kulturalne.	Okresowe badania identyfikacji marki oraz uczestnictwo osób mieszkających w Płocku w dialogu i debacie publicznej dotyczącej miasta. Analiza przekazu mediów lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych dotycząca wizerunku miasta.
Programy z obszaru cyfrowej dostępności.	Odsetek działań realizowanych przez płockie podmioty kultury, dostępnych w sferze cyfrowej/o których informacje dostępne są w formie cyfrowej.

Stan dotychczasowych osiągnięć	Weryfikacja stanu dotychczasowego oraz postulowane wskaźniki programów
<p>3.2 Płock jest postrzegany jako miejsce o unikalnym dziedzictwie kulturalnym, bogatym polu twórczości i dynamicznej scenie artystycznej.</p>	<p>Okresowe badania identyfikacji marki oraz uczestnictwa osób mieszkających w Płocku w dialogu i debacie publicznej dotyczącej miasta. Analiza przekazu mediów lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych dotycząca wizerunku miasta.</p>
<p>Programy edukacji kulturalnej i działań artystyczno-kulturalno-społecznych, których tematem jest dziedzictwo przyrodnicze i miejskie.</p>	<p>Odsetek działań obejmujących kwestie dziedzictwa przyrodniczego i miejskiego w ogólnej liczbie działań artystyczno-kulturalno-społecznych.</p>
<p>3.3 Mieszkańcy Płocka są dobrze poinformowani o bieżących wydarzeniach kulturalnych i sukcesach sektora.</p>	<p>Badania publiczności i badania sondażowe, w tym określenie odsetka udziału płocczan w ogólnej liczbie osób uczestniczących w poszczególnych wydarzeniach.</p>

6. Ewaluacja i system monitorowania

Wobec zaproponowanego, pogłębionego podejścia do oceny sytuacji kultury w mieście, wynikającej z realizacji założeń polityki kulturalnej, system monitoringu i ewaluacji musi działać na trzech zasadniczych poziomach:

- **Operacyjnym** – obejmującym bieżącą działalność podmiotów (w tym instytucji), które uzyskują bezpośrednie wsparcie ze strony miasta Płocka, oraz uwzględniającym działania realizowane projektowo. Na tym poziomie monitoring powinien ograniczać się do agregowania podstawowych informacji na temat uczestników, natomiast konieczne jest wypracowanie takiej formuły i standardów merytorycznego przygotowywania sprawozdań z realizacji zadań (lub z działalności), która pozwoli na zbieranie informacji o działaniach programowych, zaangażowaniu mieszkańców i uzyskanych efektach artystycznych/społecznych.
- **Programowym** – agregującym dane dotyczące skali podejmowanych działań, które, łącząc się w poszczególne

programy, pozwalają na zobrazowanie szerszych procesów zachodzących w konkretnych dziedzinach (lub na styku dziedzin polityki publicznej, jak w przypadku działań interdyscyplinarnych przewidzianych w polityce kulturalnej). Taka perspektywa ma umożliwić łatwe powiązanie sytuacji w obszarze kultury z celami SZRMP 2030.

— **Miejskim** – na tym poziomie rekomendowane jest odniesienie ewaluacji do założeń i celów polityki kulturalnej jako dokumentu wprost wynikającego z zapisów SZRMP 2030. Wielowątkowe badanie określonych zjawisk w odniesieniu do sytuacji docelowej opisanej w polityce kulturalnej pozwoli na trwałą refleksję nad sytuacją społeczną w mieście, jednocześnie dając możliwość wykorzystywania prowadzonych badań i analiz w szerokim spektrum programowania miejskiej polityki publicznej. Ze względu na horyzontalny, obejmujący wiele dziedzin charakter polityki kulturalnej, podejście to pozwoli także na kontynuację widocznej w mieście pogłębionej refleksji strategicznej.

Realizacja działań analitycznych i badawczych będzie wymagała budowania trwałych kompetencji w Urzędzie Miasta oraz najważniejszych miejskich instytucjach kultury. Konieczne jest jednak zaangażowanie w ten proces osób reprezentujących sektor kultury, organizacje pozarządowe oraz mieszkańców poszczególnych osiedli. Istotne jest trwałe odnoszenie wyników ewaluacji do SZRMP 2030 oraz do Programu Rewitalizacji (a także, docelowo, do Strategii Terytorialnej wypracowanej w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Płocka). Budowanie centrum kompetencyjnego w mieście powinno także wiązać się z procesem nadawania kulturze płockiej rangi i zasięgu ogólnoeuropejskiego.

Harmonogram ewaluacji powinien być uzgodniony przez wszystkich interesariuszy polityki kulturalnej w partycypacyjny sposób. Istotnym założeniem powinno być minimalizowanie obciążeń sprawozdawczych, opieranie się o analizę danych zastanych, a także elastyczne reagowanie na procesy zachodzące w sektorze kultury. Pojawienie się nowych zjawisk lub istotne przemiany społeczne w mieście powinny znaleźć odzwierciedlenie w harmonogramie prac.

Podstawowe założenia to:

- utrzymanie dwuletnich okresów analitycznych w poszczególnych obszarach (odpowiadających opisowi stanu docelowego dla danego celu interwencji);
- opracowanie raportu ewaluacyjnego polityki kulturalnej po pierwszych trzech latach od przyjęcia dokumentu, jednak nie później niż do końca 2026 roku;
- przygotowanie raportu ewaluacyjnego na rok przed upływem okresu programowania polityki;
- dorocznie powinien być dokonywany przegląd zjawisk i stanu realizacji zamierzeń zawartych w polityce kulturalnej, a proces ten można powiązać z przygotowaniem dorocznego Raportu o Stanie Miasta.

7. Zarządzanie polityką kulturalną

Skuteczne i efektywne zarządzanie polityką kulturalną miasta będzie wymagała działań na kilku polach:

- Po pierwsze rekomenduje się stworzenie sprawnego, dwukierunkowego przepływu informacji oraz wdrożenie procesów zwiększających wiedzę płockich podmiotów kultury o zasadach, możliwościach wdrażania polityki kulturalnej oraz korzyściach z nich płynących. Istotne będzie zatem wyznaczenie w Urzędzie Miasta osoby odpowiedzialnej za bezpośrednie kontakty z sektorem kultury w sprawach wdrażania dokumentu.
- Centralnym punktem koordynacji wdrażania będzie odpowiedzialny za obszar kultury wydział w Urzędzie Miasta. Jednocześnie jednak wydział ten może zlecać wdrażanie poszczególnych zadań innym instytucjom miejskim i podmiotom kultury.
- W ramach wdrażania polityki kulturalnej sugerowane jest stałe komunikowanie dokumentu, zasad jego implementacji i form dostępności dla poszczególnych podmiotów kultury.
- Sugerowane jest podejście zakładające, że polityka kulturalna to nie tylko dokument o charakterze strategicznym, ale proces,

w trakcie którego poszczególne jego elementy będą na bieżąco poddawane refleksji i ocenie, a w dalszej perspektywie – w razie potrzeby – modyfikowane, tak by realizowane działania jak najpełniej odpowiadały na bieżące problemy i potrzeby mieszkańców oraz aktualną sytuację społeczno-polityczną.

Polityka kulturalna Płocka do roku 2030

Zespół autorski: Michał Bargielski, Wojciech Gorczyca,
dr Edyta Ołdak, Karol Wittels

Redakcja, korekta: Monika Gołębiowska, dr Edyta Ołdak

Projekt graficzny
okładki, opracowanie
graficzne oraz skład: dr Edyta Ołdak

Fundacja Obserwatorium

Warszawa, 2023

PREZYDENT
Miasta Płocka

Andrzej Stawkowski

ADWOKAT
Krzysztof Świętkowski

KIEROWNIK
Referatu Kultury

Inga Kujawa-Zawadzka

p.o. DYREKTORA WYDZIAŁU
Kultury i Wspierania Inicjatyw Społecznych

Marzena Kapucińska

strona 70 z 71

